Організація обслуговування користувачів дитячих бібліотек Кіровоградщини у 2011 році

дайджест

2011 рік для дитячих бібліотек області був переломним
у зв’язку з широким запровадженням
інформаційних технологій, що внесли корективи
в організацію загальної діяльності закладів
та щоденних функціональних обов’язків
усіх керівників і бібліотекарів.
А це дало можливість змінити
якість і наповненість бібліотечного сервісу,
реклами, оновити підходи
щодо інформаційної культури користувачів,
урізноманітнити інтелектуально-творчий розвиток юних
за допомогою палітри форм
індивідуальної, масової та гурткової роботи.

Викладення та упорядкування матеріалу
здійснено згідно аналітико-інформаційних звітів
про діяльність дитячих бібліотек
та відділів обслуговування користувачів-дітей
при центральних бібліотеках області за 2011 рік.

I. Бібліотечний маркетинг

У звітному році, дбаючи про імідж, бібліотечні працівники районних та міських бібліотек для дітей (у подальшому РДБ та МДБ), відділів обслуговування користувачів дітей при районних бібліотеках для дорослих (у подальшому РБ та ЦРБ) все більше звертали увагу на:

- пошук потенційних користувачів;
- вивчення потреб постійних та потенційних відвідувачів бібліотек шляхом маркетингових та соціологічних досліджень;
- широке залучення користувачів до участі у заходах Національного, Всеукраїнського, обласного та місцевого рівнів;
- покращення комфортності інформаційного середовища за рахунок створення зручних, ошатних зон для відвідувачів, а також – стендів, слоганів, виставок на кшталт «Читати – це модно», «Читай як я, читай зі мною, читай краще мене», «Твій літературний портал» тощо;
- проведення великих форм заходів за межами бібліотек;
- застосування спектру рекламних заходів таких, як: Дні відкритих дверей, Посвята в читачі, благодійні акції, персональне благодійництво, безкоштовний запис до бібліотеки; створення та поповнення бібліотечних портфоліо, фотоальбомів, книг відгуків, інше; бібліотечна друкована та електронна продукція; співпраця з партнерами і волонтерами; виступи у ЗМІ.

1. Імідж і реклама бібліотечного закладу

Минулий рік був багатим на відзначення ювілейних дат з дня заснування районних бібліотек для дітей Кіровоградщини, якими за роки діяльності створено позитивний образ важливих і необхідних інформаційно-культурних закладів у суспільстві. Так, Добровеличківська, Компаніївська, Новоархангельська та Онуфріївська РДБ переступили 60-річний рубіж свого існування, а Гайворонська, Олександрівська та Ульяновська РДБ – 65-річний. Усі заходи проходили урочисто й святково. Наприклад, Гайворонська РДБ запросила ветеранів бібліотеки, організувала концертну програму. А користувачі бібліотеки підготували вітальні заходи для бібліотекарів: вірші про книгу і бібліотеку, пісні і танці, музичні твори.

Бібліотекарі **Голованівської РДБ** працювали над розширенням бібліотечного кола користувачів серед дітей

дошкільного віку та батьків першокласників. Так, якщо раніше дошкільнят запрошували до РДБ лише на екскурсії та перегляд лялькових вистав, то протягом 2011 року бібліотекарі відвідували дитячий садочок «Малятко» з циклами заходів для дітей і вихователів – бесідами, вікторинами, голосними читаннями, оглядами книг видавництва «Ранок» і методико-педагогічних матеріалів.

Після кожної зустрічі дітям залишали бібліотечні книги для читання. Ця робота мала неабияку результататативність: кількість читачів дошкільного віку збільшилась на 27 осіб, частіше стали відвідувати бібліотеку і вихователі дитсадка.

Продовжуючи у цьому напрямі, бібліотекарі запросили до РДБ на День відкритих дверей батьків читачів-першокласників, де вони знайомились з фондом для учнів молодшого шкільного віку, книжковими виставками, періодичними виданнями для дітей, слухали бесіду про користь родинного читання, отримали відповіді на питання, які їх хвилювали та буклет «Поради батькам».

Ще працівники РДБ створили інформаційний стенд «Юним читайликам та їхнім батькам», де розміщували щомісячні бібліотечні плани заходів, звернення, запрошення на заходи та буклети для родини.

На погляд працівників **Добровеличківської РДБ,** захід День відкритих дверей до Всеукраїнського дня бібліотек видався особливо вдалим, бо програма заходу була насиченою, що сподобалось юним користувачам. Це: екскурсія бібліотекою, флешмоб «Малюю світ, який люблю», з малюнків якого оформлено виставку, огляди нових надходжень «Книга скликає друзів», «Нова книга завітала до малят» та дитячої періодики «До вашої уваги! Дитячі газети і журнали», презентація виставки «Чарівний світ бісеру», перегляд мультфільмів «Сказка про лень», «В стране невыученых уроков», «Вінніпух». Підсумок дня – до РДБ було записано безкоштовно 24 читача.

ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС відмітила у звіті роботу зі своїми партнерами. Серед них: дитячі садки №№ 3, 14, ЗОШ №№ 31, 35, дитячо-юнацький комплекс «Мрія», обласний центр дитячої та юнацької творчості та сімейний центр «Ладушки», спеціальна служба у справах дітей, міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; обласна організація Всеукраїнського Союзу жінок-трудівниць «За майбутнє дітей України», академічний обласний театр ляльок, обласна організація Національної спілки письменників України, обласна організація Товариства охорони пам'яток історії та культури, ЗМІ.

Зазначається ще одна группа друзів бібліотеки, кількість яких з кожним роком зростає – це приватні особи – дарувальники книг, які є частими гостями на бібліотечних заходах. На кожній книзі, подарованій ними, є напис: «Цю книгу подарував бібліотеці...». Про благодійників розміщувалась інформація на книжкових виставках та в інформаційному куточку. Їхні імена вписувались в історію бібліотеки.

Серед заходів, які проводились із залученням партнерів і носили рекламно-іміджевий характер, виднесено: День відкритих дверей «Бібліотека – світ, у якому завжди сонячно», екскурсії бібліотекою «Місто твоїх друзів», бібліотурне дитячими оздоровчими таборами, фестиваль дитячої творчості «Перлини з творчої скриньки», акції «Книжка – кращий подарунок бібліотеці» та «Бібліотека без меж», загальносистемний конкурс фотографій «Ми і книга».

Напередодні Всеукраїнського дня бібліотек, **14 бібліотек міської Кіровоградської ЦБС**, у тому числі, й **МДБ – філії №№ 12, 13, 21 –** одночасно, в різних куточках м.Кіровограда розпочали лібмоб «Як пройти до бібліотеки?». Група мобберів (бібліотекарі і волонтери) на вулицях міста ставили випадковим перехожим просте запитання: «Як пройти до бібліотеки?». Поспілкувавшись з людьми, бібліотекарі залишилися задоволені – їхні заклади знають і люблять. Акція показала, що близько 70% опитаних знають про міські бібліотеки. Хто не знав – той дізнався, отримавши візитки, як потенційні читачі. Перехожі посміхалися, дякували, обіцяли завітати до бібліотеки. Знавці ж отримали смайлики, повітряні кульки, запрошення на відвідування безкоштовного Інтернету у бібліотеках.

Також було організовано бібліотечний квест. Оголошення про проведення заходу було розміщено заздалегідь на сайті міської Кіровоградської ЦБС. Тож, усі бажаючі могли відстежувати хід заходу. Учасники великого бібліотечного квесту зібралися біля бібліотеки-філії №2, де шляхом жеребкування утворилося 4 команди: «сині», «жовті», «червоні» і «зелені». Капітани команд отримали різні завдання щодо пошуку, знаходження призу. У дитячій бібліотеці-філії №19 проходив другий етап квесту: літературна гра та гра «Інтуіція». А у центральній дитячій бібіліотеці відбувся третій, заключний етап «Шукачі скарбів», перемогу в якому могли здобути тільки ті, хто добре був озброєний інформаційно-бібліографічними знаннями. Пощастило команді «червоних» – їм дістався головний приз. Подарунки отримали усі учасники квесту. Цей захід мав великий резонанс у місті, що сприяв залученню нових користувачів до бібліотеки.

У **МДБ - філія №21 міської Кіровоградської ЦБС** - відкрився «Куточок малюка». Тут найменші читачі мали змогу погратися, помалювати, поки їхні старші братики чи сестрички вибирали книги. Затишне місце дуже сподобалось й першокласникам.

У **бібліотеці сімейного читання - філія №18 міської Кіровоградської ЦБС** пройшло Свято читацьких задоволень, яке розпочалось з екскурсії для усіх бажаючих залами бібліотеки та огляду цікавих виставок «Читає родина», «Таланти дитини – родзинки родини», «Світ олівця, пензля, пастелі…». На останній, представляли роботи дітей – з мистецької студії при бібліотеці. Всі учасники свята отримали на згадку буклет «Бібліотека сімейного читання запрошує…».

Працівники цього закладу не один рік намагались вирішити питання щодо покращення вигляду до входу свого закладу, який знаходиться у багатоповерхівці. Зокрема, звертались до КРЕПу, депутатів, спонсорів, будівельних магазинів, та все марно. А звернувшись до відвідувачів, бібліотекарі знайшли вихід із ситуації. Саме користувачі-діти стали авторами малюнку на стіні біля бібліотеки: Крістіна Полюхович нанесла ескіз, а шпаклювали та розфарбовували бібліотекарі.

Таким чином, було вирішено і будівельне питання, і здійснено прояв дитячої творчості та небайдужості до своєї бібліотеки.

У **відділі обслуговування дітей Маловисківської РБ** з’явились нові партнери і волонтери. Так, Свято європейських мов відбулося за участю А.Надь – учениці 10 класу міської гімназії, І.Ємельяненко – студентки четвертого курсу факультету іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного університету ім.В.В.Винниченка та міс Джордан Мек з Лос-Анджелоса (США) – волонтера Корпусу Миру з Маловисківської гімназії. Запрошені на захід користувачі бібліотеки – учні ЗОШ №4 та школи-інтернату – почули цікаві розповіді німецькою, англійською мовами про європейські країни Німеччину та Англію. На згадку про зустріч гостям подарували сувеніри.

Бібліотечні працівники **Новгродківської РДБ** провели низку акцій: «Бібліотека без боржників», «Запишіть малюка до бібліотеки» «Бібліотека без меж…», у ході яких, до закладу записалось 32 дитини. А бібіліотека отримала в подарунок 49 книг.

Продовжував працювати пункт видачі від РДБ в Новгородківській ЗОШ І-ІІІ ст. №2. Раз на тиждень користувачі 1-4 класів та вчителі мали змогу отримати улюблені книги, журнали,

літературу за шкільною програмою та поспілкуватися з бібліотекарем.

Під час проведення Дня фахівця-культпрацівника «Даруємо людям гарний настрій» у РДБ діти мали змогу не тільки отримати інформацію про цю професію, але й побувати на майстер-класі по виготовленню листівок, який провела методист з декоративно-ужиткового мистецтва районного Будинку культури.

Юні волонтери бібліотеки, використавши домашній Інтернет, допомогли РДБ створити виставку фотоматеріалів «Славні сини України».

В Олександрівській РДБ створено службу інформаційного комфорту «Світ у сім'ї, сім'я у світі». Так, за допомогою «Скриньки батьківської довіри», яка була встановлена на абонементі, здійснювалась соціально-психологічна допомога батькам. Свої запитання батьки відправляли до скриньки, а відповіді на них могли прочитати на інформаційному стенді «Азбука для батьків», який бібліотечні працівники постійно оновлювали за допомогою психологів, юристів, працівників служби у справах дітей.

Було випущено і розповсюджено буклети з циклу «Тепло сімейного вогнища» серед користувачів під час проведення масових заходів та відвідувань бібліотеки.

Колегами з **ЦМДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС** створено нові інформаційні зони для всіх категорій користувачів. Так, для молодших читачів в кімнаті казок організували роботу «Казкової вітальні», як форму покращення комфортного середовища і спілкування, яка б відповідало різнобічним уподобанням дітвори. Для підлітків оформлено ігровий куточок «Острів пригод».

Протягом багатьох років розвиваються та зміцнюються контакти з громадськими об'єднаннями міста, навчальними закладами, установами культури, з представниками творчих кіл міста та органів влади, що опікуються проблемами дітей та підлітків. Неабияку роль тут зіграли договори про соціальне партнерство підписані з 22 організаціями та закладами у 2011 році.

Бібліотека постійно співпрацює з управлінням освіти міськвиконкому: для слухачів міських семінарів вчителів-предметників проводились певні заходи. Місцеві журналісти телерадіокомпаній ТРК «Контакт», КТМ «Олександрія» та часописів «Вільне слово», «Олександрійський тиждень», «Городской курьер», «Александрийские ведомости» регулярно висвітлювали бібліотечні заходи. Слід відмітити, що враженнями від бібліотечних заходів на сторінках місцевої преси часто ділились відвідувачі бібліотеки.

Великою PR-акцією минулого року було приєднання міської Олександрійської ЦБС до ініціативи Української бібліотечної

асоціації щодо відзначення в загальнонаціональному масштабі Всеукраїнського дня бібліотек «Бібліотек@ - інформація – знання – успіх», у рамках якого відбувся Тиждень підтримки бібліотек. Протягом Тижня читачі та всі шанувальники книги взяли участь у вересневих акціях: «Стань читачем бібліотеки сьогодні» з безкоштовним записом до бібліотеки протягом 2-х днів; «Прощення гріхів боржникам», під час якої 10 днів читачі бібліотеки мали можливість повернути заборговані книги; «Відео-
полювання «Бібліотека у моєму житті», коли два дні відвідувачі книгозбірень могли потрапити в об'єктив відеокамери або стати авторами цікавих світлин, що відображали читаючу людину.

День відкритих дверей «Місце зустрічі – бібліотека» став своєрідним літературним марафоном з естафетою інтерактивних заходів та зустрічей. Головною складовою було театралізоване дійство «Бібліознайка вітає книголюбчиків» з флеш-мобом під девізом «Я ❤ бібліотеку», до якого приєдналися всі її шанувальники. Несподіваною і, водночас, привабливою для усіх гостей, була пропозиція попрацювати за робочим місцем бібліотекаря, починаючи з отримання замовлення від читача до запису в читацькому формулярі. До того ж, усі бажаючі могли залишити свої привітання, враження, пропозиції, повідомлення в імпровізованій «бібліотечній стінгазеті». А завершилось свято цікавими іграми, вікторинами та конкурсом малюнків на асфальті «Я люблю мою бібліотеку».

Заклад не залишився осторонь і такої події, як 50-річчя першого польоту людини в космос, бо з 1963 року носить ім'я першого космонавта Юрія Гагаріна. Під час святкування Дня авіації та космонавтики, другокласники колегіуму та ОНВК №17 взяли участь у пізнавальній годині з мультимедійною презентацією «Маленькі розповіді про велику долю». А дев'ятикласників ОНВК №17 запросили на зоряну мандрівку «Шлях до зірок…», у програмі якої були презентація «Історія всесвітньої космонавтики», ерудит-лото «Космонавтика» та перегляд документальних фільмів «Звездный характер звездного человека», «Он сказал: «Поехали!».

Позитивного іміджу ЦДБ додали організація та проведення 10 новорічних ранків, які відвідали 455 дітей та вдвічі більше їхніх батьків. Гостями цих казкових театралізованих дійств стали учні 1-4 класів ОНВК та ЗНЗ № 9, 7; діти бібліотечних працівників та ПАТ «Кіровоградобленерго» Олександрійського РЕМ, ТОВ «Науково-виробничої фірми «Агросвіт», санітарно-епідеміологічної служби, станції швидкодії медичної допомоги, дитячої та міської лікарень. Ефективнісь таких заходів протягом року – 443 нових користувача бібліотеки.

Розкриттю та популяризації інформаційних можливостей бібліотеки сприяли понад 60 екскурсій для школярів 1-9 класів загальноосвітніх шкіл та веб-сайт Олександрійської МЦБС.

Працівники відділу обслуговування читачів-дітей Олександрійської ЦРБ мали хороший результ від здійсненої роботи під час проведення низки заходів до Дня відкритих дверей «Для Вас завжди відкриті і душі наші, і серця» – до закладу записалось 33 нових користувача.

2. Видавнича продукція

завжди була, є і буде одним із потужних засобів рекламної діяльності бібліотек. З кожним роком бібліотечні видання набувають якісної поліграфії, яскравого вигляду, оригінальності в оформленні.

Працівники **Гайворонської РДБ** не один рік підтримують обдарованих дітей, творчість яких пропагують шляхом друкованих видань. У минулому році РДБ підготувала дві збірки поезій читачів бібліотеки – учнів НВК «Гайворонської гімназії» ЗШ № 5 «Буду я природі другом» та «Золоті зернятка дитячої творчості».

Також, з нагоди річниці створення РДБ, видано буклети, про історію та сьогодення закладу – «Дитяча районна бібліотека» і роботу бібліотечних гуртків «Джерельце» та «Ерудит».

Тематичною різноманітністю вирізнялись видання **Добровеличківської РДБ:** дайджест «Клуб сімейного спілкування «Затишок», рекомендаційні покажчики книг «Жива душа – зелений дивосвіт» та періодики «Яскраві й цікаві дитячі журнали», путівник «Журнали розважать, навчать, порадять» та вебліографічний покажчик «Як себе поводити на сайтах для школярів».

Бібліотеки для дітей міської Кіровоградської ЦБС пропонували своїм користувачам: рекомендаційні списки літератури для дітей і дорослих «Книжкове літо 2011», «Для пані в цікавому стані», буклет-рекомендацію «Читаємо з пелюшок», інформаційну листівку «Диво-чадо: обдарована дитина», серію рекламних закладок «Ми хочемо, щоб книгу любили» з висловами відомих людей (**ЦМДБ**); інформаційні поради «Скарбничка юного читача», настільні календарі з рекламою Інтернет-центру **МДБ – філії №12** та бібліотек **міської ЦБС**; змістовний та насичений світлинами дайджест «Рекламний бібліотечний мікс» про всю рекламну роботу бібліотек міста, до якого ввійшли сценарій фотовернісажу «Ми і книги», хід бібліотечного квесту і лібмобу «Як пройти до бібліотеки?», флешмоб та суспільний резонанс рекламних акцій (**ЦДБ**).

1 червня 2011 року побачив світ перший районний щоквартальний інформаційний вісник «Бібліосвіт», розроблений фахівцями **Компаніївської РДБ**, що розповсюджувався серед усіх бібліотек-філій Компаніївської РЦБС. На його сторінках бібліотекарі району дізнавались про актуальні події в бібліотечному житті, вісті та досвід роботи сільських бібліотек, новинки літератури. Друкувались сценарії до визначних дат та привітання колегам.

Не менш вдалими видались й інші 22 видання РДБ. Серед них: інформаційно-аналітичний огляд «Діяльність бібліотек, що обслуговували дитяче населення району у 2010 році»; рекомендаційний анотований бібліографічний список «Галина Малик»; збірка поезій і творів юних початківців «Кобзар у нашому житті», ілюстрованих волонтером бібліотеки О.Мициковою; методичні поради «Книжкові виставки від А до Я»; з досвіду роботи бібліотек району «Національний проект «Україна читає дітям»; огляд міні-дослідження «Уявлення сучасних школярів про читання, бібліотеку та бібліотекаря»; серія «Поради батькам» та інші.

Поява оргтехніки дозволила **Новгородківській РДБ** ширше розгорнути видання, призначених як бібліотекарям, так і користувачам. Це: інформаційний лист «Хочеш жити в правовому суспільстві – почни з себе, дізнайся більше про свої права»; пам’ятки з питань формування інформаційної культури «Інформаційне серце бібліотеки», «Як знайти книгу в каталозі», «Ведення читацького щоденника»; бібліотекарю-практику «Калейдоскоп права».

Привертали увагу відвідувачів й різноманітні буклети та фото із заходів бібліотеки: «Майстри мистецтв нашого краю» (вип.1,2), «Читаємо за шкільною програмою» (вип.1,2), «Дитяча бібліотека: від минулого до сьогодення», «Мандруємо Новгородкою»; «Пам’ятники Кобзареві», «Великодня писаночка» та інші.

Олександрівська РДБ продовжила видання серії краєзнавчих буклетів «Родом з Олександрівщини»: «Гнат Юра – театральний режисер, актор театру і кіно» та «Письменник святкує ювілей», які вдало доповнювали книжкові виставки. Крім того, для користувачів розроблено
поради «Конституція України – новий відлік часу», «Там, де звучить рідна мова, живе український народ» та путівник «Цей дивний світ – бібліотека». На допомогу працівникам сільських бібліотек видано сценарії масових заходів, дайджест діяльності РДБ «2011: підсумки роботи», з досвіду роботи «Олекандрівщина читає дітям».

ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС підготовлено та випущено 52 видання різних за формами та призначенням. Наприклад, у виданнях для учнів шкіл увага акцентувалась на інформаційно-освітніх ресурсах бібліотеки, можливостях безкоштовного доступу до мережі Інтернет, дозвіллєвих клубах «Дюймовочка», «Смайлик», «Дивограй» тощо. Рекламні матеріали, адресовані дітям-сиротам, інвалідам, мали інший зміст: інформаця про послуги, що надають спеціальні організації та видання для людей з особливими потребами. Ось, деякі з них: друковане видання і слайд-презентації; буклети «Інтернет-центр вчора, сьогодні, завтра: інноваційні форми роботи», «Дітям тут цікаво й любо…: досвід роботи бібліотеки з обдарованими дітьми»; «Україна читає дітям» про здійснену та майбутню роботу бібліотеки за одноіменним Національним проектом, низка тематичних пам'яток читачам, а також сценарії свят, конкурсно-розважальних програм, театралізованих літературно-музичних заходів.

Зросла кількість видань інформаційно-рекомендаційного характеру, до створення яких бібліотекарі підходили творчо. Було видано 11 тематичних примірників списків літератури, пам'яток, закладок, дайджестів: «Дбайливим батькам, допитливим дітям», «Традиції, звичаї, обряди» (новорічно-різдвяні свята), «Мальовничий край, багатий край – Кіровоградщина», «Зорій довіку серед нас!» (до 140-річчя від дня народження Лесі Українки», «Місце зустрічі – книжковий ліс» (книги-ювіляри 2011 року), «Вітальня ґречності» та інші.

Бібліотекарі відмітили, що успіхом у відвідувачів користувались рекламні матеріали як на традиційних (паперових), так і нетрадиційних носіях (DVD, CD).

Змістовними, із сучасною поліграфією, нестандартною розробкою в оформленні, вирізнялись друковані та електронні видання **відділу обслуговування дітей Олександрійської ЦРБ.** У доробку – матеріали, які мали продовження. Наприклад, дайджести про найцікавіші бібліотечні заходи «Кроки до читацької прихильності» (вип.8) та «Поети сучасної Олександрійщини: сторінки біографії», а також, започаткований щоквартальний довідник бібліотекаря «Бібліоскарбничка».

На допомогу користувачам, які не уявляють себе без електронних ресурсів створено «Короткий словник Інтернет-термінів», рекомендаційний анотований список електронних бібліотек «Бібліотечний простір», рекомендаційний бібліографічний покажчик «Професій багато є на світі, знайди покликання душі», що відразу привертають погляд цікавим розташуванням матеріалу.

3. Заходи методичного впливу

дитячих бібліотек області – це також утвердження позитивного іміджу як консультативно-методичних центрів з усіх питань обслуговування користувачів-дітей та організаторів дитячого читання та спілкування.

Працівники **РБ смт Голованівська** спільно проводили семінари-практикуми «Обслуговування користувачів: процес чи творчість?» та «Сільська бібліотека і гуманітарні цінності XXI століття».

Один із щорічних семінарів-практикумів обов'язково присвячується актуальним питанням роботи з дітьми.

Так, на базі РДБ відбувся семінар-практикум для колег із сільських бібліотек «Інноваційні форми бібліотечної роботи у пробудженні в дитини інтересу до книги і читання». Фахівці РДБ знайомили семінаристів із застосуванням електронних версій заходів для користувачів. Зокрема були представлені презентації, створені працівниками РДБ: «Мультпрезентація», «Міфи», «Україна в цікавих фактах», які були тимчасово надані колегам з Новосільської, Молдовської, Пушківської СБ для використання під час проведення заходів.

Директор **Добровеличківської РДБ** постійно брала участь у семінарах, нарадах, уроках фахівця, що проводились районною бібліотекою для дорослих. У звітному році її виступи стосувалися таких тем, як: «Можливості дитячої бібліотеки по забезпеченню інформацією і книгою своїх користувачів», «Толерантне обслуговування читачів у бібліотеці», «Форми і методи проведення масової роботи в сільській бібліотеці».

Колегам із сільських та міських бібліотек району РДБ запропонувала семінар «Бібліотечна робота з дітьми: сучасний стан, реалії розвитку». У програмі семінару – консультація «Бібліотекар і читач. Аспекти спілкування», майстер-клас «Можливості дитячої бібліотеки по забезпеченню інформацією і книгою своїх користувачів», презентація книжкової виставки «До нас нова книга прийшла», огляд нової дитячої періодики, а також обмін досвідом присутніх на навчанні бібліотекарів.

РБ Долинського району застосовували таку форму навчання як бібліотечні візити «Вчимося у колег».

У 2011 році гостей приймали Братолюбівська та Новогригорівська №2 сільські бібліотеки. Зокрема, завідувачка **Новогригорівської № 2 СБ** поділилася досвідом співпраці з народним аматорським фольклорним ансамблем «Родослав» Будинку культури у проведенні багатьох тематичних свят для користувачів різних вікових категорій. Наголошувалось, що заходи

відбувались за підтримки сільської ради. Така взаємодія сільських бібліотечних закладів та місцевої влади позитивно позначилась на якості їхньої роботи.

Компаніївською РДБ проводились різні форми навчань: день професійної майстерності, тренінг, інформаційно-методична година, три творчі лабораторії на базі Водянської, Мар'ївської, Першотравенської СБФ. На заняттях Школи професійної майстерності «Основи бібліотечної професії»,що відбулись на базі Виноградівської СБФ розглядались такі питання: «Клуби і гуртки для користувачів бібліотеки», «Виставкова робота в бібліотеці», «Масовий захід як засіб реклами діяльності бібліотеки» тощо.

Також, у практику роботи сільських бібліотекарів введено щоквартальний День самоосвіти.

Відповідно до тематики заходів та потреб сільських фахівців РДБ надавала методичні матеріали: «Роль бібліотеки у формуванні естетичних смаків юних користувачів засобами мистецтва», «Книжкові виставки від А до Я», «Виховання правосвідомого громадянина: бібліотечна складова», «Бібліотечне краєзнавство в роботі з дітьми» тощо.

Новгородківська РДБ провела семінар «Робота бібліотек з формування правової освіти користувачів-дітей». Районний захід відкрив виступ головного спеціаліста управління юстиції з питання «Закон на захисті прав дитини». Працівниками РДБ представлено власну цільову компклесну програму «Закон захищає дитинство», у рамках якої презентували книжково-ілюстративну виставку-протест «Не порушуйте наші права!», правознавчий куточок «Свої права ти добре знай, їх шануй і поважай», інтерактивну гру «Права людини починаються з прав дитини» та правовий волейбол, слайд-шоу. Працівники сільських бібліотек отримали методико-практичні поради щодо підходів у створенні бібліотечної друкованої продукції та з моделювання нетрадиційної книжкової виставки під час години професійного спілкування.

Протягом року РДБ узагальнено і розповсюджено серед бібліотек- філій РЦБС методичний матеріал з досвіду роботи «Краєзнавство, як джерело громадянського, естетичного та творчого розвитку дитини в системі роботи сільської бібліотеки».

Актуальні питання піднімалися на заняттях Школи професійної майстерності, що проводили **РБ Новомиргородської ЦБС**: «Написання творчих проектів», «Соціологічні дослідження», «Віртуальна книжкова виставка – нова форма популяризації документів»
та інші.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей є порадниками і консультатнтами для колег зі шкільних бібліотек.

Так, **Новоукраїнською РДБ** для працівників шкільних бібліотек району проведено семінар «Діяльність шкільної бібліотеки по збереженню традицій і впровадженню інновацій»; практикуми «Індивідуальне керівництво читанням», «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету» тощо.

Олександрівська РДБ спільно з РБ провели конкурси професійної майстерності: на краще друковане видання «Творчий пошук: грані видавничої діяльності», на кращий інформаційно-краєзнавчий центр «Наш край на перехресті віків і подій». Також, працівники РДБ виступали на семінарах шкільних бібліотекарів з консультаціями, оглядами нової літератури та періодики, показовими заходами для користувачів.

Багатогранна і насичена методична діяльність **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС.** Її працівники брали участь у підготовці та проведенні практикумів і семінарів «Сучасна бібліотека – традиції та інновації», «Використання потенціалу бібліотеки в навчально-виховному процесі вчителя», круглому столі «Бібліотека. Реклама. Імідж». Під час роботи «Школи бібліотекаря» проводили інтерактивні форми навчання: професійні майстерні, майстер-класи, тренінги, рольові ігри на теми: «Таємниці бібліотечної майстерності: 1001 талант бібліотекаря», «Пошук інформації в Інтернеті на допомогу користувачам бібліотеки», «Бібліотека 2011: технологія і дизайн». Так, на заняттях останнього завідуюча відділом інформаційних технологій провела мультимедійну презентацію «Архітектура бібліотеки як відображення її суті». У Школі проходили навчання не лише бібліотекарі філій ЦБС, а й бібліотекарі шкіл, викладачі навчальних закладів.

Міська Олександрійська ЦБС на своїй базі провела курси підвищення кваліфікації із залученням викладачів Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ). Навчання пройшли 41 працівник бібліотек різних систем і відомств міста.

Фахівці **РБ Онуфріївської ЦБС** практикували виїзні форми навчання. Так, учасники семінару-практикуму «Основні критерії роботи сільських бібліотек з користувачами-дітьми» побували у Вишнівцівській, Зибківській та Мар'ївській бібліотеках-філіях, де ознайомились з цікавим у їхній роботі. Популяризації періодичних видань з використанням традиційних і нетрадиційних бібліотечних форм заходів був присвячений семінар «Робота бібліотек ЦБС з періодичними виданнями», а майстер-клас «Бібліотечної справи

майстри» – удосконаленню фахової майстерності бібліотечного працівника.

На базі **Петрівської РДБ** для сільських бібліотекарів відбувся семінар-практикум «Бібліотека у контексті формування моральної і правової культури дітей і підлітків». Його учасники отримали консультації, методичні поради, інформаційний дайджест «Бібліотечна планета», взяли участь у годині творчої ініціативи «Я пропоную свій досвід». Не забуті були й працівники освітянських бібліотек району, для яких також проведено семінар-практикум. Для своїх колег працівники РДБ застосовували творчі заняття: «Створення нового образу сучасної бібліотеки», «Професійна компетентність сучасного бібліотекаря», тренінг «Що може бібліотека» тощо.

У минулому році **Світловодська РДБ** функціонувала як методичний центр і була учасником багатьох заходів з підвищення кваліфікації сільських бібліотекарів. Зокрема, це: семінар-практикум «Роль бібліотек у формуванні нового покоління»; тренінги «Будьмо толерантними», «Право на працю і безробіття» за участю працівника міськрайонного управління юстиції, круглий стіл «Обслуговування користувачів і зв'язок із громадськістю» за участю заступника голови районної ради.

II. Сервісне обслуговування користувачів бібліотек

краю було спрямоване на:

- формування основ громадянства та патріотизму особистості, на прикладі відзначення державних свят, героїчного минулого і сьогодення нашої країни, зокрема, 20-ї річниці незалежності України, річниці Дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні українського народу, Дня пам'яті жертв голодомору та політичних репресій, героїв Крут тощо;
- популяризацію основ законів держави, власних прав і свобод дитини та здорового способу життя;
- просування читання;
- інформаційну підтримку ділового читання;
- набуття навичок інформаційної культури;
- організацію змістовного дозвілля.
- створення і втілення бібліотечних комплексно-цільових програм зокрема, «Люби і знай свій рідний край» (Гайворонська РДБ), «Літо. Книга. Творчість» (ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС), «Закон захищає дитинство» (Новгородківська РДБ), «Промінці

надії», «Бібліомістечко – дитячий простір» (ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС); а також, робота 19 дитячих бібліотек заобласною цільовою комплексною програмою «Багатовимірність інформаційної культури XXI століття» (дивись однойменний дайджест Кіровоградської ОДБ ім. А.П.Гайдара, виданий у 2012 році);

Можна констатувати, що в реалізації вищезазначених напрямів, більшості бібліотекам області вдалося поєднувати традиційні та нові підходи в проведенні різнопланових форм роботи.

1. Підтримка читання як основи інтелектуального розвитку особистості

відбувалась шляхом:
- відзначення світових літературно-мистецьких дат і подій, ювілеїв письменників з дня народження: А.Барто, Ф.Баума, М.Вінграновського, Д.Лондона, М.Підгірянки, В.Підмогильного, В.Скотта, П.Тичини,

П.Треверс, Г.Тютюнника, Л.Українки, І.Франка, Б.Харчука, В.Чухліб та інших; також 130-ї річниці написання улюблених дитячих книг «Пригоди Пінокіо» К.Колоді та 75-ї річниці «Золотого ключика» О.Толстого; 50-річчя польоту першої людини у космос тощо;
- проведення щорічного Шевченківського свята; Всеукраїнських Тижнів дитячого читання, «Театр і музика для дітей та юнацтва»; Міжнародних Днів: дитячої книги, захисту дітей, української мови та писемності тощо;
- реалізації Національного проекту «Україна читає дітям» (дивись дайджест Кіровоградської ОДБ ім.А.П.Гайдара «Національний проект «Україна читає дітям на Кіровоградщині», 2012 рік);

Серед користувачів **Вільшанської РДБ** було проведено «Захист читацького формуляра». Це – не є нова форма роботи, але дієва в залученні до читання, на думку колег. Так, під час заходу шість найактивніших читачів – учні 7 класів – коротко ділилися зі своїми однокласниками враженнями про прочитані книги. Ті ж, в свою чергу, робили «випробування» для них, ставлячи запитання щодо кількості прочитаних книжок. За для підтвердження книголюби називали головних героїв книги, розповідали найцікавіші моменти, або ж закінченя творів.

Відвідувачі **ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС** мали змогу дізнатися про найпопулярніші книги 2011 року під час інформаційного калейдоскопу «Хіти літератури». Для тих, хто

полюбляє здобувати інформацію за допомогою новітніх технологій, були підготовлені віртуальна презентація «Журнали для всіх», віртуальний огляд книг «Знайомтесь «Нове» ім'я» та рекламний мікс «Книжкове розмаїття».

У **Компаніївській РДБ** Всеукраїнський Тиждень дитячого читання відкрився святом «Діти і батьки читають залюбки». Естафету підхопив День читацьких мрій і фантазій «Відчуй радість читання», під час якого користувачі мандрували до чарівного світу художнього слова з творами письменників рідного краю та сучасних українських майстрів слова. Крім цього, діти знайомилися з біографіями авторів, аналізували вчинки та постаті ліричних героїв, вчилися правильно оцінювати власні дії та думки.

Бібліотекарі **Новоукраїнської РДБ** займались популяризацією творчості українських письменників серед відпочиваючих дітей літніх оздоровчих центрів. Так, у таборі «Веселка» проведено літературну годину «Чародій рідного слова – Михайло Слабошпицький», присвячену 65-річчю від дня народження письменника. Сподобалась учасникам й літературні ігри: «Закінчи оповідання», де бібліотекар зачитувала початок твору, а діти створювали варіанти його закінчення, порівнюючи потім з книгою письменника та «Впізнай, хто?», в якій за описом героя твору, необхідно було його назвати. Заочна літературна зустріч «Співець рідної природи – Василь Чухліб» відбулась до 70-річчя з дня

народження письменника у пришкільному оздоровчому таборі ЗШ № 6. Діти дізналися про життєвий і творчий шлях письменника, захоплено слухали уривки з творів про природу, які зачитували їхні однолітки. Далі бібліотекар показувала пейзажі відомих художників, а учасники заходу підбирали картину до кожного уривку. Із задоволенням діти спробували себе в ролі художників-ілюстраторів: вибравши на книжковій виставці книгу письменника, малювали ілюстрації до неї. Найкращі роботи прикрасили виставку малюнків в бібліотеці.

Під час літературного вечора «Мойсей українського народу» до 155-річного ювілею з дня народження геніального українського письменника І.Франка, влаштованого **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС**, відвідувачі мали змогу познайомитись з книгами, які були заборонені в СРСР і побачили світ у виданні «Мозаїка із творів, що не ввійшли до зібрання творів у 50 томах». Окрасою стали представлені високохудожні видання «Велика трійця» та «Невідомий Іван Франко: Грані Ізмарагду». На вечорі прозвучали музичні твори на вірші І.Франка, музику

М.Лисенка та А.Кос-Анатольського: «Безмежнеє поле», «Місяцю князю» «0й ти, дівчино, з горіха зерня». Закінчився вечір переглядом художнього кінофільму «Захар Беркут», за однойменною повістю письменника, знятого у 1971 році, за сценарієм Д.Павличка.

2. Формування інформаційної культури

Цьому питанню дитячі бібліотеки краю приділяли значну увагу, бо це завжди допомагає ефективному зросту відвідувачів як грамотних споживачів інформації. Реалізовуючи це завдання, бібліотекарі працювали з читачами в індивідуальніому, груповому та масовому форматах.

Вільшанська РДБ для школярів різних вікових категорій розробляла тематичні рекомендаційно-інформаційні списки літератури: «Чарівний світ казки» (1-2 клас), «Країна мрій і фантастики» (2-3 клас), «Дивосвіт рідної природи» (3-4 клас), «Що читати влітку» (4-5 клас), «Сім сонат для щастя» (5-6 клас), «Нові технології і матеріали» (6-7 клас), «Знай, поважай, виконуй» (7-8 клас), «Шедеври українського історичного роману» (8-9клас) тощо.

З урахуванням запитів користувачів створено нові тематичні папки: «Знайди своє захоплення», «Бережіть і творіть красу земну», «З історії книги», «Твоя маленька Батьківщина», «Ліричні спалахи душі», «Безпека на дорогах», «Толерантність» та інші. Матеріали папок допомагають і бібліотекарям у проведені заходів, і учням у підготовці до уроків. Проводились День нової літератури «Чарівний ланцюжок нових книжок» та бібліотечні уроки, що спрямовувались на знання з історії книги та бібліотеки, вміння швидкого знаходження будь-якої інформації, правильну роботу з довідковою літературою. Так, зацікавленість

користувачів 5-х класів викликав бібліотечний лабіринт «Мандрівка в океані книг», який складався з 3-х турів. У першому діти повинні були сформулювати свою думку щодо розуміння книги, використовуючи прислів’я про книгу. У другому турі наводились факти про найбільші та найменші бібліотеки і книги у світі. У третьому турі діти за допомогою бібліотечної класифікації визначали з яких країн прийшли літературні герої Буратіно, Карлсон, Котигорошко, Вінні-Пух, Цибуліно. А на заході «Довідкове бюро», його учасники пригадували значення бібліотечних термінів.

З метою якісного задоволення інформаційних потреб користувачів працівники **ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС** проводили: екскурсії по бібліотеці; індивідуальні консультації біля

каталогів і картотек; заняття у школі інформаційно-бібліографічного комфорту «Полювання за інформацією», якими передбачались подорожі за здобиччю на «документ» та «інформацію».

Також, протягом року відстежувались запити відвідувачів, що сприяло оперативнішому веденню обслуговування. Так, зокрема, з'ясовано, що відсотковий розподіл адресно-бібліотечних, фактографічних, уточнювальних запитів, майже, рівний – 5%, 6% і 3% відповідно. Основними споживачами довідкової інформації, як і в минулі роки, залишились школярі.

20 користувачів ЦМДБ, серед яких, викладачі, вихователі, фахівці позашкільних дитячих закладів, учні середніх шкіл, отрумували різноманітну індивідуальну інформацію. Батьки юних читачів більше цікавились тематикою «Готуємось у першокласники», «Дорослі турботи про дітей», оглядами актуальних новинок «Шукаю читача», «Україна: вчора, сьогодні, завжди», «У відпустку всією сім'єю», Днями інформації «Золоті кадри XXI століття», «Дорога в космос». Дітям з особливими потребами надавалась інформація за темами «Вихід є завжди», «Навчання з захопленням» тощо.

Що за хитра наука – бібліографія читачі **МДБ філії №19 міської Кіровоградської ЦБС** дізнавалися під час Дня бібліографії «Хто навчається без книги, той черпає решетом». Молодші школярі здійснили навколосвітні мандри «У світі бібліотек» за допомогою мультимедійних технологій і побували у відомих бібліотеках світу. Учнів 6-а класу школи-
гімназії №31 було запрошено до бібліографічної мандрівки «Де шукати першу книжку?», щоб дізнатися, як виглядали перші книги, бібліотеки в давні часи та як вони змінювались протягом століть. А ось учні 7-б класу цього ж освітнього закладу змагалися за звання кращого знавця довідкової літератури на турнірі «Де живуть слова?».

Щоб здружити читачів двох груп за інтересами – тих, хто багато часу проводить у віртуальному комп'ютерному просторі та обмежених у реальному спілкуванні і тих, хто дуже любить читати – бібліотекарі оформили стенд «Дружилка. Ru», який швидко завоював популярність відвідувачів.

З появою Інтернет-центру відчулось пожвавлення у **відділі обслуговування дітей при Маловисківській РБ.** Так, працівники відділу констатують, що за перші два місяці кількість відвідувань збільшилась до 445. А до бібліотеки записалось 45 нових читачів.

Про нові послуги дитячого відділу подавалась інформація в газету «Маловисківські вісті», розповсюджувалися рекламні

буклети: «Безкоштовний Інтернет», «Нові інформацій послуги в бібліотеці», «Бібліотека без кордонів».

Працівниками відділу проводився цикл заходів з популяризації комп'ютерної грамотності для учнів школи-інтернат: бесіди «Історія виникнення комп'ютерної техніки», «Значення комп'ютера в сучасному світі»; бібліотечні уроки «Комп'ютер без проблем»; 25 міні-тренінгів; День бібліографії «Що необхідно знати кожному користувачу»; експрес-подорож «Компас у книжковому морі»; огляд періодичних видань «У нас в гостях дитячі газети та журнали» тощо.

Новоукраїнська РДБ широко займалась популяризацією бібліотечно-бібліографічних знань.

Так, протягом року, згідно спільного плану роботи зі шкільними бібліотеками міста, було проведено 15 бібліотечних уроків. Серед найцікавіших: «Винахід книгодрукування – одна із «зоряних годин» людства», «Робота з довідковою літературою», «Як працювати з книгою», «Науково-популярна література», «Періодичні видання для літей молодшого та середнього шкільного віку», «Автори та ілюстратори дитячих книг». Багатоплановим був бібліотечний урок «Вірні друзі читачів», що проходив у формі усного журналу. Так, перша ж сторінка «Компас у книжковому морі», викликали зацікавленість енциклопедіями «Земля», «Людина», «Техніка», «Мистецтво», «Світ тварин», «Давні цивілізації», «Великі мандрівники» та правилами користування ними. На сторінці «Каталог – помічник читача» перед учасниками відкрились бібліотечні скарби «каталоги і картотеки», де діти знайомились з будовою та правилами користування алфавітного та систематичного каталогів. Третьою сторінкою був турнір «Умілі та винахідливі», яким передбачалось виявити наскільки діти були уважними, слухаючи розповіді на попередніх сторінках журналу.

Крім цього, читачі-учні 3-4 класів взяли участь у циклі бесід «Читай-місто і зустрічі в ньому» та грі-подорожі «Країна, якої немає на карті».

Читачі-старшокласники шкіл міста прослухали цикл необхідних в інформаційно-пошуковій роботі бібліографічних бесід-порад «Як не розгубитися у вирі інформації», «Уміння бути читачем» щодо правильної роботи з книгою та підручником, а саме: складання плану, конспекту, реферату; запис нотаток; написання анотації тощо. А ще – здійснили літературну подорож «Сторінками улюблених книг», під час якої розповідали про свої улюблені твори, літературних героїв; взяли участь у бібліотечних іграх «Книгограй» та «Безмежний світ знань», переглянули літературу на книжкових виставках «Талант читача» та «Інтелектуальне читання сьогодні».

На користь були й заходи з виховання інформаційної культури для учасників центрів спілкування бібліотеки. Зокрема, на одному із занять гуртка «Книжчина лікарня» діти переглянули електронний варіант бібліотечно-бібліографічного заняття «Вчись, як книгу берегти».

Комп'ютерна презентація «Будова комп'ютера» та бесіда «Знайомтесь, комп'ютер» неабияк зацікавили членів клубу «Чомусик», під час яких вони охоче розгадували ребуси щодо складових частин комп'ютера (монітор, клавіатура, мишка) та освоювали новітню грамотність, працюючи за комп'ютером: відкривали програму, створювали новий документ, папку тощо.

Читачам з клубу «Етикет» стала у пригоді бесіда-діалог «Етикет під час користування мобільним зв'язком»

У **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС** активно продовжувалась робота, яка мала тенденції зросту, з формування інформаційної культури користувачів завдяки бібліотечним урокам, індивідуальним і груповим бесідам, щомісячним літературним оглядам, функціонуванню гуртка «Книжкова лікарня», консультаціям щодо ремонту, збереження та правильного користування книгами, а також іграм, подорожам, конкурсам, експрес-хвилинам.

Особливо зазначалось про масштабний захід Тиждень бібліографії «Я – книжка! Я – ваш вірний друг!», що був розрахований на різні смаки й уподобання усіх читачів бібліотеки.

Так, для учнів молодшого шкільного віку було організовано мандрівний урок «Подорож морем Преси», бібліографічну гру «Запрошення до Читалії», вікторину «Загадкова», свято «Казочко, казочко, ти ходи до нас», перегляд мультфільмів. Користувачі-учні середнього та старшого шкільного віку побували на бібліотечних заняттях з ігровими елементами «Про книгу і бібліотеку», «Що? Де? Як?: Пошук інформації», «Зустріч з книгами-Всезнайками», «Писемні пам'ятки України». Привабливими на заходах Тижня бібліографії була демонстрація театралізованих сюжетів з улюблених дитячих книг у виконанні користувачів, театралізована екскурсія «Острів знань» та перегляд відео-ролику про бібліотеку.

Також, серед школярів проведено конкурс «Моя домашня бібліотека», на якому були представлені домашні книгозбірні в довільній формі – хатинок, розгорток та представлено виставку-ікебану «Як берегти книгу» у вигляді дерева з листочками, на яких написані правила поводження з книгою.

На всіх заходах використовувались мультимедійні засоби, що допомагало відвідувачам кращому засвоюванню знань.

Вагомим результатом заходу було те, що бібліотеку відвідали не тільки учні шкіл міста, але й району, зокрема, із селищ Димитрове, Войнівка, Користівка, Перемога. 20% дітей, від

загальної кількості тих, хто побував на заходах Тижня, записалися до бібліотеки.

3. Тим, хто потребує особливої уваги

До реалізації соціальної та гуманістичної функцій бібліотечних закладів долучались психологи, соціальні педагоги, меценати, спонсори, волонтери і просто небайдужі люди. У звітному році дитячі бібліотеки ще більше зосередились на даних категоріях користувачів – обслужили 439 дітей (для порівняння: у 2010 році – 422 дитини). На цих читачів-дітей у бібліотеках велись банки даних, їх обслуговували першочергово і безкоштовно. Користувачам надавалась інформація про надходження нової літератури, для них проводились благодійні акції, їх запрошували до участі в різноманітних заходах. Тих дітей, що не могли дістатися бібліотеки, бібліотекарі, з дозволу батьків, відвідували вдома.

У **Вільшанському районі** вже не перший рік діють дитячі будинки сімейного типу. Серед них, родини: Кузьменків (смт Вільшанка), Щербатих (с.Котовське), Сарданових (с.Березова Балка). До речі, дитбудинок сімейного типу родини Кузьменків – один з найкращих у Кіровоградській області. Педагогічні розробки його вихователів обласний центр СССДМ має намір направити в столицю країни як найкращі.

Для батьків і вихователів вищезазначених закладів працівники районних бібліотек спільно з районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді організували «круглий стіл» «Право на щасливе дитинство». До розмови залучилися представники відділу освіти, управління праці та соціального захисту населення, управління юстиції РДА, районної лікарні, викладачі та учні школи мистецтв, шкільний психолог. Учасники обговорювали методи виховання в дитячих будинках сімейного типу та шляхи виходу з різних ситуацій. Захід мав певний резонанс у районі.

У листопаді 2011 року **Голованівська РДБ** була задіяна у програмі, присвяченій Дню сиріт. Бібліотекарі разом з викладачами школи мистецтв склали сценарій проведення заходів, ведучою яких була завідуюча РДБ. В урочистостях взяли участь заступник голови райради В.В.Козак, заступник голови РДА Н.К.Кирилюк, директор районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді О.В.Довга, представники від благодійного фонду «Відродження покоління», протоієрей Ніколай Чутора, настоятель храму Іоана Богослова. 17 дітям-сиротам було вручено грошову допомогу. Священнослужитель подарував дітям ікони, а директор РЦСССДМ – солодощі. Відбулась й розважальна частина, підготовлена

бібліотекарями, за участю вихованців дитячої школи мистецтв і дитячого хору Воскресної школи.

На виконання розпорядження Голови Кіровоградської РДА «Про програму підтримки та соціальної адаптації людей з особливими потребами» **у Кіровоградському районі** до Міжнародного дня інвалідів, пройшла акція «Подаруй дитині свято».

До акції долучилися структурні підрозділи Кіровоградської РДА, підприємство ДП «Кіровоградтепло», 12 шкіл Кіровоградського району, **Кіровоградська районна бібліотека для дорослих і дітей**, 4 сільські бібліотеки, танцювальний колектив «Оленка», районний Будинок культури та інші.

Кіровоградська районна бібліотека для дорослих і дітей взяла на себе роль пункту збору подарунків для дітей: речей, іграшок, книжок. Також працівниками підготовлено і проведено вікторину «Цікавий калейдоскоп розваг», представлено виставки «Книжка мала – серцю мила» та малюнків «У світі фантазії». А учасниками бібліотечного гуртка «Книга та лялька» показано вистави. Усі дітки були безкоштовно записані до дитячого абонементу бібліотеки.

30 дітей з обмеженими фізичними можливостями взяли участь у конкурсній програмі «Найтепліша посмішка дитини», де з ентузіазмом виготовляли ляльки-мотанки на майстер-класі вишивального клубу «Ниточка».

Завдяки акції, вдалося зібрати 360 м’яких іграшок на суму 10,8 тис. грн., інших іграшок – на 350 грн.; одягу на 450 грн.; отримано подарунки від Криворізької громадської організації «Істина надія» на суму 3,2 тис. грн.; солодких подарунків від Партії Регіонів на 3,5 тис. грн.; залучено фінансові ресурси на суму 1,7 тис. грн., з них, 200 грн. бюджетних коштів Кіровоградського району.

МДБ – філія №19 міської Кіровоградської ЦБС – працювала за проектом «Зроби крок назустріч», яким передбачався волонтерський рух на допомогу дітям з ДЦП віком від 3 до 6 років, вихованцям спеціалізованої групи дошкільного навчального закладу №67 «Дельфін».

До співпраці долучили юних волонтерів – учнів 4-5-х класів, які не тільки спілкувались з малюками, а й показували лялькову виставу «Колобок іде до школи», вручали подарунки тощо. Зустріч цих двох груп дітей сколихнула серця як вихователів, бібліотекарів, так і батьків.

Також, волонтери брали участь у доброчинних акціях зі збору книжок, одягу, іграшок, разом з бібліотекарями проводили сеанс казкотерапії.

Понад 60 дітей з малозабезпечених сімей, діти-сироти, напівсироти, діти-інваліди відпочивали в таборі відпочинку «Веселка» при ЦДЮТ м.Новоукраїнки. До роботи табору підключилася **Новоукраїнська РДБ**, з планом заходів, розроблених з ЦДЮТ. Найбільше заохочення дітлахів викликала літературна гра-подорож «Казка веде дорогою добра». Учасники гри здійснили подорож до Країни Казок, пройшли безліч перешкод на шляху до Доброти: острів «Працьовитості», гору «Труднощів», річку «Відважну», місток «Хвастунів». Кожна перешкода вимагала від дітей досконалого знання казок та казкових героїв. Цей захід супроводжувався оглядом виставки-вікторини «Казкова мозаїка».

Колеги з **Олександрівської РДБ** розробили літературний альманах, вікторину, конкурс, ігри, в яких із задоволенням взяли участь вихованці Світловодського та Пантаївського інтернатів, що перебувалив оздоровчому таборі «Жовтень». А для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в прийомних сім'ях Олександрівського району, бібліотекарі разом з районним центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді організували благодійний аукціон «Передай добро по колу».

До Міжнародного захисту дітей бібліотека провела благодійну акцію «Придбай книгу – подаруй свято дітям, позбавленим батьківської турботи». Книги для дітей були надані літературно-мистецьким об'єднанням «Крила», Свято-Успенською церквою, меценатом Б.Кузиком. А благодійні кошти використано на придбання солодощів, морозива для учасників ярмарки.

Протягом минулого року, працівники **відділу обслуговування дітей Олександрійської ЦРБ** та районного будинку культури за підтримки центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді РДА, займались організацією і проведенням заходів для вихованців дитячих будинків «Перлинка», «Нове життя» та учнів Новопразького НВК. Дітям сподобались вуличні ігротеки, лялькові вистави, огляди книжкових та періодичних новинок, театралізована розважальна програма «Дитинства країна чарівна», акція «Святий Миколай – дитині книжку передай», година милосердя «Наперекір долі», перегляд документальної стрічки «Кришталевий хлопчик», обговорення статті Г.Кузнєцової «Доля Ігора Винокурова, або ніколи не поспішай помирати», де йшлося про життя земляка, який повторив подвиг льотчика Олексія Маресьєва.

Як зазначено в інформаційно-аналітичному звіті **ЦДБ ім.Ю.О.Гагріна міської Олександрійської ЦБС**, у місті, згідно даних відділу у справах дітей міської ради, в 2011 році,

нараховувалось 33 вихованця з дитячих будинків та прийомних сімей; 229 дітей, позбавлених батьківської опіки та дітей-сиріт; 357 дітей з фізичними вадами та інвалідів; 957 дітей з багатодітних сімей; 137 дітей, які потребують особливої уваги.

77 дітей з цих категорій були користувачами ЦМДБ ім.Ю.О.Гагаріна.

Четверо з них, з порушенням функції руху, обслуговувались вдома.

Бібліотека в координації з фондами соціального захисту інвалідів, відділу у справах дітей міської ради постійно оновлювала банк даних «Добро озвалося добром», де розміщувались відомості про певні групи дітей та відповідні установи. З такими дітьми велась індивідуальна робота, вони користувались бібліотечними пільгами, для них влаштовувались різноманітні за тематикою заходи.

Соціальними партнерами бібліотеки виступали навчальні, освітні заклади, відділ у справах дітей міської ради, дитяча лікарня, товариства інвалідів, волонтери медичного училища, громадські організації, засоби масової інформації.

Слід наголосити, що протягом останніх 8 років, діяли, створені працівниками бібліотеки, соціально-культурні комплексні програми: «Всезнайка» (2004-2005 роки), «Дай руку, підліток!» (2006-2010 роки), «Промінці надії» (2011 рік). Мета останньої – допомогти дітям з фізичними обмеженнями зформувати впевненість у власних силах і можливостях. У роботі використовувались пізнавальні, ігрові та розважальні форми заходів: екскурсії до бібліотеки, години спілкування, прем’єри книг та журналів, конкурси, години цікавих повідомлень, літературні мандрівки, благодійні акції, свято читацьких задоволень «Живе на всій планеті народ веселий – діти», театралізоване дійство «Співає жайворон з небес: Христос воскрес! Христос воскрес!», уроки доброти та милосердя, літературні свята, ігри, вікторини.

Працівники **Онуфріївської РДБ**, відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Онуфріївської РДА, районного центру соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді, районного будинку культури організували й провели захід «І немає дивнішої краси, і немає святішої святині».

На свято запросили родини, що бережуть коріння роду, добре виховують своїх дітей, люблять пісню, поезію, танець, мають хист до декоративно-вжиткового мистецтва та пропагують здоровий спосіб життя. Серед них і чотири сім’ї, які добровільно взяли на виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Захід видався щирим і відвертим, з розвагами і конкурсами, підготовленими співробітниками РДБ і РБК, та демонстрацією здібностей і талантів учасників. Усі отримали чудові подарунки від

спонсорів свята – РЦСССДМ і відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Онуфріївської РДА.

4. Бібліотечне літо

Одним із проявів соціокультурного спрямування дитячих бібліотек є їхня робота під час найбільшої перерви школярів – літа.

Бібліотеки працювали не тільки у своїх закладах, а й у літніх оздоровчих центрах для дітей – таборах і пришкільних майданчиках, в яких загалом обслужили понад 28 тис. дітей (7,2 тис. – бібліотеки для дітей та 21,1 тис. дітей – сільські та міські бібліотеки).

Найбільше дітворі подобались заходи, де була можливість проявити знання, пофантазувати, позмагатись у кмітливості тощо. Тому такі заходи були ефективними і збирали чималі дитячі аудиторії. До них можна віднести: свято «Світлішає на світі, коли радіють діти» **(Бобринецька РДБ)**; літературно-музичні конкурси, вікторини «Чарівні перетворення», «Музичний стільчик» у пришкільному оздоровчому таборі «Чебурашка» **(Вільшанська РДБ)**; екскурсія на казковий ярмарок, мультвікторини, електронна версія заходу «Шукачі скарбів народних» про казкарів братів Грімм **(Голованівська РДБ)**; круїз-вікторина «Наше місто славне і велике» у літньому оздоровчому таборі НВО ШДС «Вікторія-П» **(МДБ–філія№12 Кіровоградської МЦБС)**; костюмований карнавал «На галявині Казок» з морозивом та безпрограшною лотереєю **(бібліотека сімейного читання - філія №18 Кіровоградської МЦБС)**;

Вдалими були заходи й інших бібліотек.

Творча зустріч дітей з членами районної літературної студії «Пролісок», літературна гра «Подорож до країни мудрої книги», конкурс малюнку на асфальті «Блакитне небо, золотаве сонце, мереживо надій»,презентації в електронному форматі «Авторські зустрічі», «Міфи різних народів», «Мультфеєрверк» – ось далеко неповний перелік заходів, що проводили працівники **Долинської РДБ** у пришкільних літніх таборах відпочинку.

Вже протягом багатьох років стало традиційним оздоровлення дітей при Кіровоградській районній лікарні. Тут, під час канікул оздоровилося 67 дітей. Усі діти були залучені до літньої програми **Кіровоградської районної бібліотеки для дорослих і дітей**. Завдяки сучасним технічним засобам бібліотеки, для кожної зміни проводились перегляди мультфільмів, демонстрації науково-популярних фільмів та електронні версії різних заходів.

ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС працювала у рамках цільової комплексної програми «Літо. Книга. Творчість», в центрі уваги якої була книга. Найбільше зацікавили дітей такі заходи: літературні пазли «Таємниці казкової скарбниці» (до Міжнародного дня казок), бібліоподорож «Зламався комп'ютер? Нема Інтернету? Реально читаємо журнал і газету», бібліомандрівка «Канікули з мишкою», гра-подорож «Євротур літератур», літературний огляд «Кращі книги літа 2011». За цей період до бібліотеки було залучено 120 читачів.

Діти з оздоровчих літніх таборів «Веселка» та «Колосок» при ЗШ I-II ступенів та ЗШ I-III ступенів із задоволенням брали участь у заходах **Компаніївської РДБ**: святі «Веселимось, граємо, літечко вітаємо», конкурсі малюнків «Літо – пора казкова», уявній космічній подорожі «Таємниці далеких планет», літературному марафоні «У Книжковому царстві – у мудрій державі», театралізованій виставі «Мері Поппінс запрошує на книжкову планету», турнірі лицарів ввічливості, виставці-презентації саморобок «Умілими руками».

Новоукраїнська РДБ була причетна до роботи міжрегіонального форуму «Новоукраїнка – територія позитиву», присвяченого 20-річчю Незалежності України. У ньому взяли участь обдаровані старшокласники з Новоукраїнського, Добровеличківського, Маловисківського та Петрівського районів нашої області.

Щирими вітаннями зустріли гостей свята голова Новоукраїнської районної ради, начальник відділу освіти. Танцювальний дарунок презентували вихованці хореографічного ансамблю «Веснянка».

Протягом кількох годин одночасно проходила низка різножанрових заходів, де діти мали нагоду проявити свої знання і творчі можливості. Так, у РДБ юні розумники змагалися за звання кращих у рамках інтелектуального фестивалю «Новоукраїнська весна». А наймолодшим учасникам – бібліотекарі допомагали подорожувати ігровими сходинками «Новоукраїнського колограю», що розташувався у центрі міста.

На школярів чекали нові знання, радісні враження та приємні несподіванки у «Творчій майстерні», де команди відкривали таємниці народних прислів'їв та приказок, поповнювали свої знання про лікарські рослини, навчались виготовляти символ 2011 року пухнастого зайчика, опанували майстерність створення народних оберегів, ляльок-мотанок, дізнались як в'язати туристичні вузли.

А «Ігротека» скликала всіх на кількахвилинний відпочинок та веселі розваги.

На закінчення дійств діти створили символічну карту миру та дружби.

Яскравий ярмарок дитячої книги «Мандри країною Книгоград» подарували працівники **Олександрівської РДБ**, Будинку дитячої творчості, відділу у справах сім'ї, молоді та спорту РДА, що проходив на центральній площі селища. Тут розігрувалась лотерея «Чудова несподіванка», проведено бібліошоу «Віват, читач! Віват, книга!» та презентацію улюблених книг.

Активені читачі РДБ, в костюмах літературних героїв, пропонували усім присутнім рекламну продукцію бібліотеки.

Працівники **відділу обслуговування користувачів-дітей Олександрійської ЦРБ** з центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, розробили план розважальних заходів для дітей з позашкільного оздоровчого закладу «Дружба». А відпочиваючих школярів 5-8 класів з літньо-здоровчого табору «Мандрівник», що діяв на базі ЗШ с. Протопопівка, бібліотекарі зацікавлювали ігровою слайдовою програмою «Інтелектуальне веретено».

Декілька дитячих бібліотек області працювали за однойменними програмами «Книжку влітку прочитай, в школі бали заробляй».

На наш погляд, найвдаліший варіант такої програми у колег з **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС**, в якій взяли участь 914 школярів з оздоровчих таборів. Про це розповідала заступник директора з питань обслуговування дітей Олександрійської міської ЦБС Л. Овдієнко у статті «Літо кличе до бібліотеки» у Всеукраїнському щоквартальному науково-методичному журналі «Світ дитячих бібліотек» у №3 за 2011 рік.

Дійсно, цікава й велика за обсягом робота проводилась не тільки в стінах бібліотеки, а й за її межами. Наймолодші користувачі, які вперше переступали поріг Будинку книги, здійснювали екскурсію бібліотекою.

Потім подорожували разом з книгами та фільмами у світ рослин і тварин, казкові міста, на далекі планети; читали нову періодику; переглядали лялькові вистави; брали участь у розважально-ігрових програмах «Є у літа чудеса», «Живе на всій планеті народ веселий – діти»; «Зводимо Замок Закону»; «Прочитай, відгадай, іншим загадай» та мультфестивалі «У нас в гостях вередлива Маша».

Для користувачів середнього та старшого шкільного віку було підготовлено величезну кількість цікавих і насичених заходів: година корисних повідомлень «Розваги в мережі»; віртуальні та відео подорожі «Новинки з Павутинки», «Від А до Я по планеті

Земля», «Інтернет на канікулах», «Із книжки – в мультик», «Казковий трамвайчик»; мандри сторінками дитячої періодики «У гостях у почтальйона Пєчкіна», «Цікаві таємниці з книжкової скарбниці»; книжковий вернісаж «Перехрестя веселих забав»; літературний карнавал «Шелест книжкових сторінок». Крім цього: година інформації «Цікаве про пустелю», інтелектуальна гра «Чарівне намисто знань», народознавча година «Чим багата українська хата», година спілкування «Я бажаю тобі, плането...», етикет-година «…Давайте жити дружно!», лялькова вистава «Казочка про яйце, лисичку та хороброго Бровка».

Регулярно, на природі, проводились ігрові майданчики «Сім кольорів дитинства», «Буратіно запрошує до казкової мандрівки», «Забави кота Базиліо та лисиці Аліси», на яких зазвичай, збиралося біля 50-ти дітей, які по-дитячому щиро, зустрічали бібліотечних працівників. А родзинкою були міні «Майданси», на які, за лічені хвилини збігалося багато бажаючих потанцювати. Гостей-бібліотекарів радо вітали не тільки діти, а й їхні батьки, бабусі та дідусі.

Також, творчі й завзяті бібліотекарі провели незабутню для дітей пізнавальну програму «Подорож Нехворійки по країні Здоров'я». Під час заходу, учасники мали змогу не лише погратися та відпочити, але й отримати багато корисної інформації. Мандрівники зупинялися біля станцій-стендів, де могли дізнатися про корисний вплив на здоров’я сонячного світла, свіжого повітря, фізичних вправ, води, правильного харчування, утримання від шкідливих звичок. Всю дорогу учасників супроводжував кумедний та веселий Нехворійко, головний герой свята. Разом з ним діти гралися м'ячами, перетягували канат, бігали в лабіринті, здіймали у повітря мильні кульки і співали пісні. Наприкінці програми Нехворійко дарував дітям фрукти, буклети про здоров’я та кольорові кульки.

Вже не один рік бібліотекарі з низкою заходів відвідують дітлахів, які на них із задоволенням чекають, з літніх пришкільних майданчиків, віддалених від бібліотеки. Серед них, інформаційно-розважальна програма «Є у літа чудеса» з казковим Розбійником та «мультяшними» – M&'s «Червоний» і «Жовтий», що користувалась успіхом у таборі «Веселка» СЗНЗ № 4. Під час ігрової програми «Мері Поппінс запрошує на Книжкову планету», діти з ТОВ ДПОЗ «Дружба», відчули себе справжніми знавцями улюблених літературних творів, отримали яскраві враження від спілкування з улюбленими героями.

Усього здійснено п’ять виїздів та залучено близько 150 нових користувачів.

Бібліотекарі **Петрівської РДБ** працювали за спеціальним планом заходів, узгодженим з начальниками літніх оздоровчих

таборів для дітей, до якого, зокрема, увійшли: огляди нових книг і періодики для дітей, літературний конкурс «Чарівний світ казок», інтелектуальна гра «Щасливий випадок», літературне лото «Подорож в країну веселого дитинства», показ лялькових вистав, знайомство з дитячими сайтами, перегляд улюблених мультфільмів тощо. Задля їх успішного проведення були задіяні усі наочні та технічні можливості бібліотеки.

Діти із задоволенням брали участь у заходах. Підтвердженням того – РДБ щодня приймала 1-2 загони по 25-50 відпочиваючих дітей, крім, інших відвідувачів.

5. Краєзнавче розмаїття заходів

Робота бібліотек з цього питання багатовекторна: історія, традиції і народознавство; славетні земляки; літературно-мистецька спадщина краян; природо-заповідні та туристичні місця.

Вільшанщина – край багатонаціональний. Тут поряд з українцями проживають представники болгарської діаспори. Не один рік бібліотекарі по крихтах збирають творчу спадщину своїх народів, вводячи в читацький обіг втрачені або забуті імена, дані про історичні об’єкти за допомогою копій, передруку матеріалів, публікацій з преси, а також відомостей, записаних від старожилів. Це суттєво поповнює краєзнавчі фонди бібліотек.

У минулому році **Вільшанською РДБ** створено етнографічний куточок «Хай квітує земля України, а на ній всіх народів вінець», де представлені матеріали про історію поселення болгар на Вільшанщині, сучасні зв’язки, діяльність товариства «Алфатар», рушники, пояси, вишиті у болгарському народному стилі. Тут користувачі знайомились з творами болгарських письменників мовою оригіналу та в перекладі українською, з болгарськими періодичними виданнями «Роден край» та «Украйна: Българско обозрєние». Відвідувачі з цікавістю читали книги з цієї виставки та поповнювали її своїми творчими роботами.

Колеги з **Гайворонської РДБ** розробили для своїх користувачів комплексно-цільову програму «Люби і знай свій рідний край», розраховану на 2011–2012 роки. Бібліотекарі керувались тим, що через краєзнавство можна широко знайомити дітей з неповторною історією малої Батьківщини. До участі у роботі програми було залучено 226 школярів різних вікових груп з 2, 4, 5, 6, 7, 9 класів місцевих ЗШ №№ 1, 2, 5 та НВК «Гайворонської гімназії» ЗШ № 5.

Упродовж 2011 року читачі бібліотеки знайомились з експонатами краєзнавчого музею міста; зустрічались з місцевою поетесою М.Джус; брали участь: у літературних читаннях «Україна

в поезії Г.Берізки» з виїздом у с.Могильне; уроці-реквіємі «Кара без вини», присвяченому трагічним сторінкам краян 1933 року; Дні інформації «Природо-чарівнице, як тебе людям зберегти», проведеному у літньому таборі відпочинку «Веселка» для загону «Сонечко» ЗШ № 2; тренінгу «Як природу рятувати»; етичній грі «Доріжка ласкавих слів», що відбулась у ЗШ № ;, а також у різноманітних годинах: пам'яті «Весна визволення» та «Дзвони Чорнобиля»; інформації «Красне письменництво рідного краю» та «Видатні люди і мій край»; народознавчій «Традиції моєї родини»; поетичній «Рідна земля і наші земляки-письменники»; У РДБ постійно діяли книжково-ілюстративні виставки, що користувались неабияким попитом читачів – «Доля рідної природи – у твоїх руках», «Люби і знай свій рідний край».

2011 рік подарував читачам та бібліотекарям **Голованівської РДБ** незабутні зустрічі зі знаменитими земляками – поетом В.Л.Морозом та письменником В.М.Гараніним, які протягом багатьох років живуть і трудяться в Одесі. Не один раз літератори бували на малій батьківщині, але в бібліотеку завітали вперше з творчими здобутками та 24 книгами – дарунками бібліотекам району. Одна з них, видана в 2011 році, – літературно-критичний нарис В.Гараніна «Валентин Мороз». Також, юні читачі бібліотеки отримали й інші книги В.Гараніна «Четверте бажання», «Дитяча мова», «Забудькуватий котик», «Крізь пам'ять». Згодом, автор привіз ще 73 книги для бібліотек, з яких РДБ отримала три примірники.

Для відвідувачів **Добровеличківсьскої РДБ** проведено краєзнавчу презентацію про талановитих людей Добровеличківщини. До неї увійшли: година «Поезія рідного краю», екскурсія до районного краєзнавчого музею, літературна подорож «По рідному краю», фільм «Туристичними стежками географічного центру», так як саме ця територія вважається географічним центром Кіровоградщини.

Ефективне та оперативне обслуговування користувачів **Долинської РДБ** з питань краєзнавства відбувалось завдяки створеному банку даних «Краєзнавство», до якого віднесено: краєзнавчу картотеку статей; методично-бібліографічні матеріали; 17 тематичних тек з матеріалами місцевої періодики, починаючи з 50-х років 20 століття; тематичні реферати, що постійно оновлювались, доповнювались і зберігались у комп'ютерних файлах. Краєзнавчий фонд РДБ поповнився книгами земляків М.Шеремет «Я родом з Варварівки», Г.Гусейнова «Господні зерна», збіркою поезій «Сузір'я Долинщини». Усі твори широко пропагувались на різних заходах, таких як: зустріч з

письменником-земляком М.Чернишом; презентації книги В.Бугрій «Життя – дар божий» та збірників дитячих пісень композиторів В.Баришніка, О.Лисенко, Д.Попової, М.Хіхлової-Білової в авторському виконанні; творчий портрет «Знаменитий, але мало відомий земляк» до 85-річчя від дня народження художника А.Коптєва; уявні туристичні маршрути краю «Дендропарк «Веселі Боковеньки», «Явлена криниця с.Кірово», «Наталіївське урочище с.Олександрівка» «Плодорозплідник Долинський», «Катеринівська балка», «Гурівський ліс», «Іванівські та Новосавицькі розкопки – дописемний період розвитку території між Інгулом і Боковою», «Лаврівське святилище».

Великою популярністю серед жителів м.Долинка користується вчителька трудового виховання, учасниця всеукраїнських виставок народних умільців О.Г.Яковенко яка створила музей ляльок-мотанок. Працівники РДБ для своїх користувачів неодноразово організовували зустрічі з майстринею та відвідини її музею і виставок.

У рамках прайм-тайму «Космонавти-земляки на сторінках друкованих видань» читачі **МДБ – філії №19 міської Кіровоградської ЦБС** відкрили багато нової інформації про космонавтів-уродженців Кіровоградщини: Леоніда Попова та Юрія Маленченка.

Також діти ознайомилися з новинками, представленими на книжковій виставці «Освоєння космосу – 50», цікавилися матеріалами, зібраними в папці конволют «Підкорюючи космос», робили ксерокопії з них, переписували електронні адреси з Web-списку «Астрономічні ресурси», переглядали слайд-шоу «Героям космічної ери присвячується».

До 80-річного ювілею від дня народження письменника-земляка В.Бровченка відбулась презентація його книги «Вікнина» у **відділі обслуговування читачів-дітей Маловисківської РБ.** Захід видався насиченим: декламувались вірші поета учнями місцевих шкіл; звучали пісні, написані і виконані братом поета П.Бровченком та викладачами дитячої школи мистецтв; представлено огляд книжкової виставки «Живемо корінням свого родоводу». Читачі бібліотеки отримали від П.Бровченка в подарунок книги поезій його брата.

Працівники відділу запросили учнів місцевої школи №4 взяти участь у проекті «Вони прославляють свій край». У першій частині заходу діти розповідали про життя і заслуги видатних людей міста Мала Виска. Друга частина пройшла в спілкуванні з місцевою поетесою, членом спілки письменників України Тетяною Андрушко, яка розповіла про свою першу книжку, творчий шлях і читала вірші.

А для читачів-учнів 2-3 класів працівниками **Новгородківської РДБ** було підготовлено і проведено незвичний захід колаж-роздум «Дерево в селищі», де йшлося про зелених друзів, що ростуть на подвір'ї закладу.

До Дня рідного міста у **Новоукраїнській РДБ** проведено День інформації «Мій рідний край – історії краплина». Користувачі-учні 1-4 класів здійснили віртуальну подорож «Мій край у всьому неповторний» та взяли участь у вікторині «Люби і знай свій рідний край», а згодом відвідали краєзнавчий музей, де наглядно познайомились з історією та побутом рідного міста.

Користувачі-учні 5-6 класів шкіл міста побували на святі «Я до тебе мій краю, моя Батьківщина, незрадливу любов крізь життя пронесу», де дізнавались про минуле і сьогодення рідного міста, читали вірші місцевих поетів.

Старшокласників запросили до презентації нової книги місцевого автора А.Ковирьова «Новоукраїнщина: Історія і сучасність», після чого відвідувачі переглянули слайдову презентацію «Літературне сузір'я Кіровоградщини».

Олександрівська РДБ запросила усіх бажаючих у літературно-пошукову експедицію «Поезія і музика – дві великі сили: таланти рідного краю», використовуючи й сучасну техніку. Так, за допомогою електронної пошти та скайп-зв'язку спілкувалися з письменниками-земляками, які живуть за межами селища: Дмитром Клюєнком (Одеса), Анатолієм Гаєм (Біла Церква).

У червні 2011 року РДБ стала місцем презентації відразу двох нових видань. Читачам були представлені літературно-мистецький альманах талантів Олександрівщини XX століття «Вічна любов» і альманах Кіровоградської обласної організації Конгресу літераторів України «Літературна Кіровоградщина». Презентацію влаштували Олександрівське районне літературно-мистецьке об'єднання «Крила» і Кіровоградська обласна організація Конгресу літераторів України.

Також, працівники РДБ спільно з об'єднанням «Крила» провели літературну подорож «Рідна земля і наші письменники-земляки», оформили інформаційний покажчик літератури «Письменники-земляки – дітям», створили слайдові презентації серії «Ми родом з Олександрівщини».

Таким чином, в архівах бібліотеки збільшилась кількість цікавої та необхідної користувачам нової інформація про краян.

Справжньою школою знань для допитливих читачів **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС** стали заходи краєзнавчого спрямування: зустрічі з відомим краєзнавцями міста

О.Божко, Н.Жахаловою, В.Голобородько; краєзнавчий калейдоскоп; етнографічна екскурсія; презентації фотовиставок професійних майстрів та аматорів С.Ніколенко, Т.Бабійчук, Л.Антоненко, Т.Погорєлова.

ЦМДБ влаштовувала Дні краєзнавства та рідного міста «Ти рідна, батьківська земля, душею й серцем – я завжди з тобою», у рамках яких відбулись: мультимедійна презентація «Мандрівка дідусевими стежками», слайд-шоу «Рідне місто пізнаю», електронні презентації краєзнавчих книг та періодичних видань, перегляд відеофільмів про рідне місто.

На заходи до бібліотеки завітало 145 школярів, що свідчить про якість проведення та зацікавленість користувачів даною тематикою.

Колеги з **Устинівської РДБ** запросили дітей на годину цікавих повідомлень «Заповідний куточок – Монастирище», де вони дізнавались про знахідки, рослинний і тваринний світ заповідника. До заходу було підготовлено книжкову виставку «Знай свій рідний край», на якій представлено книги про Кіровоградщину та заповідну територію Монастирище. Матеріали виставки допомагала користувачам у написанні творів та рефератів про рідний край.

6. Морально-правововий аспект заходів

Протягом року, заходи що проводились у бібліотеках сприяли закладенню морально-етичних основ, правових переконань підростаючого покоління.

Серед багатьох заходів **Вільшанської РДБ** виділено наступні: створення куточку правової допомоги «Знаємо та реалізуємо свої права»; пам’ятки–поради «Правила спілкування з друзями», «Дитина має право»; урок права «Твої права та обов’язки»; бесіда-діалог «Твої права та обов’язки»; вікторина «В якій казці порушено права героїв?». Основним завдання бібліотекарів під час правознавчої години-компас «Я маю право жити на землі, творити, дихати, учитись» було розповісти дітям про гідне ставлення до власної особистості. За для цього кожен учасник, зачитавши статтю Конвенції про права дитини, мав її прокоментувати.

Літературні герої казкової правової вікторини допомагали роз’яснювати статті Конвенції. А конкурси «Юридичний буквар» та «Ситуація» закріпили правові знання дітей.

Багато корисної інформації читачі **Голованівської РДБ** отримали під час акції «Наша мета – щаслива дитина», зокрема, з книжкової виставки «Великі права маленької дитини», виставки-

протесту «Не порушуйте наші права!» та під час перегляду слайдової презентації «Права свої знай, обов'язки не забувай»; огляду літератури «Твої права: сторінками Конвенції ООН про права дитини» та інші.

Бібліотекарі з **Компаніївської РДБ** займались даною ділянкою роботи разом з районною міжвідомчою координаційно-методичною радою з правової освіти населення. Так, спільно з управлінням юстиції РДА було проведено цикл заходів «Дитинство в Україні: права, гарантії, захист», під час яких учасники різних вікових груп отримали корисну інформацію щодо своїх прав і свобод, відповідальності за свої вчинки та куди і до кого звертатись у разі виникнення порушення прав дитини. Зацікавленість викликали заходи: інформіна «Юридичний компас для тебе»; години права «Віртуальний світ права» і «Правові орієнтири»; Тиждень права; ігри «Права і обов'язки дитини», конкурс на кращий малюнок «Мої права» за участю учнів двох ЗОШ; випуск буклетів, дайджестів, пам'яток «Ти маєш право…», «На порозі дорослого життя» тощо.

У звітному році колектив **Новгородківської РДБ** працював за програмою «Закон захищає дитинство» для користувачів-учнів 7-8 класів НВК. До реалізації проекту залучались працівники управління юстиції РДА (головний спеціаліст Л.Кацалап), служби у справах дітей РДА (начальник С.Беркута), РЦСССДМ (юрист Я.Мартинюк) і підлітки-волонтери. За для реалізації програми використовувались активні форми і методи роботи: тренінг «Діти мають захищати свої права»; круглий стіл «Прийомна сім'я: за і проти», бесіда з елементами гри «Конвенція ООН про права дитини»; цикл правових діалогів «Світ рівних можливостей»; інтерактивна гра «Права дитини починаються з прав дитини» та інші.

Заходи виявились не тільки актуальними, вдало організованими, а й важливо необхідними. Так, за бажанням дітей і вчителів роботу проекту буде продовжено. Тож, на 2012 рік, РДБ заплановано низку заходів щодо відповідальності неповнолітніх.

Відзначаючи Всеукраїнський тиждень права, **Новоархангельська РДБ** організувала книжкову виставку «Закон про мене, мені про закон»; провела диспут «Права дитини» з учнями 9 класу ЗОШ №2, до якого долучилася головний спеціаліст управління юстиції РДА Т.Терещенко та ігрову правову вікторину, під час якої учасники продемонстрували хороші знання з питань сімейного права.

Працівники **Новоукраїнської РДБ** запропонували читачам правову гру «Ми будуємо державу», де вони мали застосувати свої знання з історії, мови, літератури України. Щоб збудувати державу, дітям довелося взяти участь в іграх: «Аукціон» (назвати найбільше якостей ідеального громадянина); «Розумна діжка» (завдання якої – значення та пояснення слів «патріотизм», «героїзм», «гуманізм»); «Четвертий зайвий» (з правових понять прибрати зайве); «Чи знаєте ви свої права» (назвати права зображені на малюнку) та інші. Кожна перемога в грі приносила певну частину будинку-держави: стіну, фундамент чи дах. А за допомогою гри «Мікрофон» діти розмірковували, що потрібно, щоб держава була міцною.

Нестандартно пройшов етичний тренінг «П'ять добрих слів» з читачами-учнями 8-а класу гімназії №7, на якому кожен учасник на аркуші паперу обмальовував свою долоню і підписував своє прізвище. Потім діти обмінювались аркушами і на кожному пальці намальованої долоні писали гарну рису характеру її власника. Бібліотекар зачитувала написи, а діти відгадували кому вони належать. Наступною грою була робота з картками «Якщо хочеш мати друга, навчися сам бути другом».

На кожній картці було 9 тверджень про дружбу, напроти них потрібно було написати, кому з однокласників підходить риса характеру. Якщо на картці однієї людини було 5 і більше позначок, значить, то – справжній друг. Далі була гра «Повага», де були розіграні сцени відношення до людей, в одному випадку – толерантні, в іншому – з неповагою. Таким чином, однокласники краще пізнали один одного, відкрили для себе поняття «толерантність» і «терпимість» у відносинах з оточуючими.

Напередодні Дня інформації на правову тематику бібліотекарі **Олександрівської РДБ** оформили книжково-періодичні виставки «Закон захищає дитинство» для учнів 4-5 класів та «Молодь і право: розуміти, знати, дотримуватись» для користувачів 8-9 класів. Юристи консультували підлітків з найбільш поширених питань: «Як навчитися відстоювати свої права», «Вміння орієнтуватись у чинному законодавстві».

Захід «Права та обов'язки батьків по вихованню та розвитку дитини» об'єднав дві вікові категорії: учнів 9 класу ЗОШ №1 та їхніх батьків. Під час Всеукраїнського тижня права РДБ спільно з представником Всеукраїнської Благодійної Організації «СТОП» для восьмикласників ЗОШ №1 та девятикласників ЗОШ №2 провели тренінги «Алкоголь. Наркотики. Наслідки» і «Життя прекрасне – не згуби його». Крім спілкування, бесід, читання книг, демонструвались уривки з фільмів, використовувались лекції професора В.Г.Жданова «Профілактика негативних явищ», розповсюджувались рекламно-інформаційні буклети.

У рамках Тижня правових знань «Нема прав без обов’язків», що проводився в **ЦДБ ім.Ю.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС**, читачам було запропоновано комплекс заходів. Так, користувачів молодшого шкільного віку було запрошено: до перегляду літератури «Аз і буки правової науки», на презентацію книжково-ілюстративної виставки «Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай», правову абетку з елементами театралізації «Я також маю право на життя, на те, щоб милуватись мирним небом», лялькову виставу «Права дитини – казковим героям». Для учнів 5-6 класів ОНВК №17 проведено гру-інформіну з мультимедійною презентацією «Я люблю країну, де є право на ім'я і на родину» та віртуальну мандрівку «Подорож у Країну Прав Дитини». Заходи проходили за підтримки Олександрійського міськрайонного управління юстиції, де головний спеціаліст Т.Галата та провідний спеціаліст Ю.Кузьміна познайомили читачів-дітей з правовою відповідальністю дітей, на конкретних прикладах розглянули покарання за порушення прав та злочини неповнолітніх. За допомогою казок навчили дітей свідомо оцінювати ситуацію, аналізуючи вчинки літературних героїв. Усі заходи мали певний резонанс: протягом тижня їх відвідало 231 користувач.

7. Дитяча бібліотека як територія прояву та демонстрації здібностей юних

Працівники дитячих бібліотек допомагали своїм відвідувачам виявити їхні здібності, уподобання, розвити творчу фантазію, представити творчі роботи.

Ця ланка діяльності в усіх дитячих бібліотеках розподілилась за такими аспектами: опитування і тестування користувачів з метою виявлення інтересів та обдарувань; створення банків даних творчих дітей; виставкові та презентаційні заходи юних талантів; проведення майстер-класів тощо.

Наведемо окремі приклади.

Вільшанська РДБ спільно з бібліотекою для дорослих та відділом у справах сім’ї, молоді та спорту РДА провела свято «Родина, як зірка єдина». На захід було запрошено талановиті родини селища, які презентували свої таланти, а батьки ділилися з присутніми секретами виховання дітей у сім’ях.

Читачам-учням 4 класу надовго запам’яталося своєю щирістю та задушевністю інше бібліотечне свято «Під родинним дахом любові», приурочине прощанню з початковою школою. Діти демонстрували батькам, бабусям та дідусям свою творчість:

поетичні рядочки, запальні танці, пісні, інсценівки зі шкільного життя.

Особливе місце в роботі **ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС** з обдарованими дітьми займала виставкова діяльність. Діти мали змогу показати свої творчі роботи: малюнки, вишивки, вироби з соломки, з природного матеріалу, орігамі тощо.

На бібліотечному фестивалі «Перлини з творчої скриньки», який організовується вже не один рік, глядачі знайомились з калейдоскопом талантів юних дарувань у музичному, вокальному, хореографічному, художньому

У **Компаніївській РДБ**, до Дня слов'янської писемності і мови, відбувся районний фестиваль-конкурс «Проба пера», в якому взяли участь юні поети – учні майже з усіх шкіл району. Тут прозвучали віршовані рими майбутніх поетів. Учасники конкурсу отримали грамоти, почули теплі слова вітання від старших колег з районної літературної студії «Вершники».

Користувачі дитячого відділу **Маловисківської ЦРБ** отримали велику насолоду і були дуже задоволені святом музики, що відбулось за участю учнів та викладачів місцевої школи мистецтв на чолі з її директором. Тут звучали не лише українські романси, а й змістовна розповідь про створення кожного. Діти слухали також твори місцевих авторів – Павла Бровченка та Петра Лойтри. Особливо сподобався романс «Пахнуть зорі чебрецем і м'ятою» у виконанні Мар'яни Лойтри.

Через деякий час на зміну українському романсу до дитячого відділу завітав російський романс. Для читачів бібліотеки – учнів ЗОШ №3 та гімназії лунали чарівні звуки класичних творів.

З метою виявлення творчих дітей в **Новгородківській РДБ** влаштували виставку творчих робіт Ані Кунерт «І сплівся бісер різнокольоровим», презентацію якої дівчинка робила сама.

Також, в РДБ відбулась виставка юних художників «Відкриваємо нові таланти».

Цікавими були конкурс малюнків на асфальті «Літо-літечко прийшло..», виставка-конкурс «Мій рідний край, маленька Батьківщина», творчі заняття «Мій кольоровий світ», «Аплікація без ножиць». Під час проведення свята фарб «В гостях у квітки-семибарвиці» діти в ігровій формі ознайомилися з різними кольорами веселки та прикрасили зали дитячої бібліотеки своїми роботами.

Останнім часом книжкові полиці **Новомиргородської РДБ** прикрашають поробки дітей з гуртків дитячо-юнацького школи

мистецтв. Кумедні звірята, казкові персонажі, створені членами зразкового творчого об’єднання «М’яка іграшка» привертають увагу не тільки читачів, а й батьків, вчителів, вихователів. У вишукані сукні зодягали своїх улюблених ляльок члени гуртка «Лялька моєї мрії». А виставка робіт гуртка «Паперова пластика» вразила тим, що зі звичайного паперу, серветок можна створити такі гарні квіти, вази, зробити звірят і птахів.

Справжній майстер-клас провела для читачів бібліотеки керівник гуртка «Вироби з соломи» Т.Руденко, яка розповіла, як потрібно заготовляти солому і навчила робити ляльку-оберіг.

А ще було представлено роботи гуртка «Фольклорна лялька» та вироби із солоного тіста. У кожного відвідувача виникало бажання потримати іграшку чи вироб в руках. Воно й не дивно, адже таких іграшок не купиш в жодному магазині.

У планах бібліотеки подальша співпраця з центром дитячої та юнацької творчості, дитячою школою мистецтв за для прояву таланту кожної дитини.

Працівники **відділу обслуговування дітей Олександрійської ЦРБ** провели творчу майстерню з квілінгу «Світ навколо нас», в ході якої познайомили дітей з історією виникнення роботи з папером та показали мультимедійну презентацію робіт. Після чого діти з цікавістю спробували свої сили у цьому виді мистецтва.

У **ЦДБ ім.Ю.О.Гагаріна міської Олександрійської ЦБС** постійно поповнювався банк даних «Обдарованість», який налічував у минулому році 103 обдарованих користувача. Серед них: юні поети, художники, співаки, вишивальниці, математики, комп'ютерщики.

Особливе місце в роботі бібліотеки займали виставки робіт талановитих користувачів: вишивки, вироби з соломки, іграшки, писанки, малюнки тощо. Усіх відвідувачів вразила виставка «Непорушний зв'язок поколінь» вихованців від 6 до 17 років авіамодельного гуртка БДЮТ, де було представлено близько 50 моделей
військової техніки. Юні художники, вони ж і користувачі дитячої бібліотеки, мали можливість представити свої малюнки на виставках: «Олівець-малювець», «Новорічні візерунки», «Шевченко очима дітей», «Що бачив, що читав – на папері малював», «То пам'ять стає при свічі...», «Хай завжди буде сонце», «Весела картинна галерея», «І ожила калина на папері», «Казку я цю прочитав і ось що намалював», «Осінь-чарівниця», «Дитинство – це вічності крила і море добра».

Традиційними стали фотовиставки членів фотогуртка «Колорит»: «Бібліотека – безмежна мудрість», «У фотооб'єктиві –

наші читачі», «Новорічні дива в бібліотеці». На урочисте відкриття фотовиставки «Мій світ такий багатий на красу» були запрошені друзі книги: журналісти, художники, фотомитці. За підсумками роботи глядацького журі названо кращі фотороботи, авторам яких було вручено призи.

Бібліотека була ініціатором проведення конкурсу дитячого малюнку «Яскравий світ дитячих мрій» для дітей працівників ТОВ «Науково- виробничої фірми «Агросвіт», який проходив протягом травня місяця. А 1 червня, в Міжнародний день захисту дітей, були підведені підсумки та визначені переможці, на яких чекали дипломи, грамоти, цінні подарунки. Учасникам свята та їхнім батькам бібліотекарі показали розважальну програму «Живе на всій планеті народ веселий – діти».

Читачів-п'ятикласників захопив майстер-клас майстрині Т.Я.Погорєлової. Адже напередодні діти милувались експозицією полотен «Натхнення творчості», з улюбленими квітами художниці – тюльпанами, намальованими вуглем і пастеллю.

8. Бібліотечні центри спілкування користувачів

У дитячих бібліотеках області, у минулому році, успішно функціонували 57 центрів спілкувння, з них: 28 гуртків, 23 клуби, 2 студії, 2 школи, 2 вітальні. Тематичний розподіл об'єднань за інтересами такий: «театрально-мистецькі» – 14; «інтелектуально-дозвіллєві» – 11; «формування інформаційної культури» – 10; «етнографічно-краєзнавчі» – 8; «літературні» – 5; «етичні» – 4; «екологічні» – 2; «прикладні» – 2; «правовий» – 1.

Зазначені цифри періодично змінюються, бо постійно враховуються уподобання користувачів, а значить і кількість, і характер, і направлення об'єднань. Адже бібліотечним відвідувачам категорії «діти» притаманні швидкі зміни в інтересах до оточуючого світу. Тому деякі обєднання функціонують багато років, навіть, десятиліть, а деякі швидкоплинні. Форми засідань різнопланові. Але бібліотекарі намагаються зробити все, щоб у таких об'єднаннях інтерес до книги завжди привалював.

Своєрідним острівцем довірливого спілкування для дівчат-підлітків став клуб «Наталка» у **ЦДБ міської Кіровоградської ЦБС**, стаж якого – вже понад 17 років. Кожне засідання клубу має свій формат: відвертий діалог «Чого мені бракує в житті», неформальна розмова «Бути нареченою – наука особлива», арт-диспут «Ти і мода». Учасників єднає можливість висловитись та захистити власну думку, разом поміркувати.

Особливо запам'яталася дівчатам зустріч за круглим столом «Шлюб до повноліття», під час якої шлюб розглядався під кутом зору психолога, лікаря, мами. Висновок заходу був зрозумілий

усім: вийти заміж в 16 – це за всіма критеріями крок відповідальний.

Добре знаний театр книги «Буратіно» все більше завойовував популярність серед маленьких мешканців мікрорайону. У 2011 році кількість учасників значно зросла: три вікові категорії з 23 юними акторами. Наймолодшим із них по 9 років. Учасники самостійно виготовляли ляльки, шили костюми, створювали деталі декорацій. Репертуар театру книги має тематичний спектр: українська народна казка, безпека життєдіяльності, бібліотечно-бібліографічна грамотність, толерантність, дружба тощо.

Досягненння театру – це його 5 прем'єр, що користувались успіхом у дітвори. А всього за рік відбулося 29 зустрічей з глядачами. На заходи запрошували й представників дорослої аудиторії. Так на одному бібліотечному заході відвідувачі зустрічались з улюбленими казковими героями в театрі книги «Буратіно», знайомились з книжковою виставкою «Для допитливих «Чомусиків». Для батьків проведено лекцію «Батькам про дитяче читання», здійснено огляд літератури з циклу «Зростаємо разом». На останок, усім присутнім подарували буклети «Яку книгу вибрати для дитини». У цей день було вирішено започаткувати «Бабусині читання» у бібліотеці.

Про змістовну й цікаву роботу театру книги та інтерв'ю з юними акторами працівники ЦДБ висвітлювали на Всеукраїнському радіо «Обрії».

Літературна студія «Обрій» при **Новомиргородській МДБ** об'єднувала здібних, обдарованих дітей, які пробували свої творчі можливості в поезії, прозі та гуморесках. Робота студії відбувалась за напрямами: самостійна робота вдома – написання творів; розбір творів щодо вимог і стилю; літературно-практичні заняття. Так, на засіданнях студії кожен її учасник зачитував свій твір та брав участь в обговоренні робіт своїх товаришів. Діти самі корегували, обробляли та доповнювали написане. Найкращі твори, на думку студійців, передавали до місцевої газети, на сторінках якої їх часто друкували. На заняттях члени студії навчались написанню чотири віршованих рядків; вивчали і розбирали літературні поняття, зокрема, дактиль, анапест, сонет-катран тощо. Частими гостями у бібліотеці були члени районного літературного об'єднання «Вись», в рядах якого немало молодих і талановитих літераторів Новомиргородщини, які з задоволенням допомагали юним дописувачам в їхньому захопленні.

При **Новоукраїнській РДБ** працював клуб «Етикет», членами якого були користувачі бібліотеки – учні 5-9 класів. Згідно річного плану роботи відбувались різні форми засідань для відповідних категорій користувачів. Завдання клубу – знання та дотримування

норм етикету дітьми у повсякденному житті. Безперечно, дітям стали у пригоді такі заходи, як: година спілкування «Етичні норми поведінки» з аналізом побутових ситуацій «В автобусі», «В аптеці», «У шкільній їдальні», «На уроці», «Удома»; турнір знавців етикету «Що? Як? Коли?», під час якого команди гравців демонстрували свої знання не тільки з правил етикету, а й вміння правильно і красиво одягатися, розпізнавати елементи ділового, спортивного, клубного та інших стилів одягу. На одному із засідань під назвою «У лабіринті етикету» члени клубу читали уривки з твору В.Сухомлинського «Як виховати справжню людину», в якому визначено 10 «не можна», яких потрібно дотримуватись, щоб стати вихованою, культурною людиною. Увазі учасників дискусії «Вихована людина: чи це сучасно?» була представлена книжкова виставка «Твій ідеал – герой книги». Під час заходу члени клубу висловлювали свої думки і погляди на питання: «Чи по зовнішності і манерах судять про вихованість?», «Чи існує в наш час лицарство?» та інші.

Користувачі-учні 1-4 класів залюбки відвідують клуб «Чомусик», засідання якого завжди насичені новою корисною інформацією. Під час гри «Подорож у космос», діти здійснили уявний тур сонячною Галактикою, переглянули літературу з виставки-вікторини «Що ви знаєте про зірки та планети?»; взяли участь у вікторині «Ерудит» про довідкові видання. Продовженням і доповненням попереднього заходу стало інтелектуальне змагання «Еврика», завданням якого було розширення знань членів гуртка щодо пошуку значення певних слів приказок, прислів'їв за допомогою енциклопедії «УРЕ».

Вже багато років працює гурток «Книжчина лікарня», учасники якого не тільки відвідували заняття такі, як бібліотечний урок в електронній версії «Вчись, як книгу берегти», КВК «Книжку читай – розуму набирай», літературне свято «Книжка – добрий, щедрий друг», інформаційна година «Як берегти книгу», огляд «Книжкові новинки для розумної дитини», бесіди «Чому «хворіють» книжки?», «Подаруємо книжці друге життя», «Моя книга – моє обличчя», а займались ремонтом 280 бібліотечних книг.

У **ЦДБ ім.Ю.О.Гагріна міської Олександрійської ЦБС** протягом року продовжували працювати клуби: «Дюймовочка», «Ассоль», «Оберіг», гурток «Смайлик», літературно-ігрова студія «Дивограй». Відвідуючи їх – діти різного віку – набувавали знань про навколишній світ, розвивали пам'ять та фантазію, випробували себе у різних видах сценічного жанру. Протягом року проведено 49 засідань у клубах.

Діяльність літературно-ігрової студії «Дивограй» приваблює дітей можливістю розкрити свої акторські здібності. У їхньому творчому доробку — театралізовані вистави, музично-

театралізовані свята, лялькові спектаклі за мотивами української народної та авторської казки. Юні учасники гуртків виступали з виставами не тільки у бібліотеці, а й за її межами, у дитячому будинку, школі-інтернаті, де вони завжди бажані гості.

На прохання користувачів бібліотеки та організаторів дитячого читання у 2012 році планується на базі літературно-ігрової студії «Дивограй» створити додаткові майстерні та змінити тематичну направленість окремих центрів спілкування користувачів. Так, замість клубів «Дюймовочка», «Ассоль» будуть створенні «Чомучки» та «Літературна світлиця».

Змістовному дозвіллю користувачів-дітей сприяють об'єднання за інтересами **у бібліотеках Олександрійської РЦБС**. Члени сімейного клубу «Світ родини» при відділі обслуговування дітей ЦРБ взяли участь у районному конкурсі «І в сімейному житті є місце для книги», який був проведений спільно з відділом сім'ї, молоді та спорту РДА. Родинам було запропоновано взяти участь у шести конкурсах. Найголовнішому з них – «Презентація улюбленої книжки» - кожна сімя мала представити і розповісти так, щоб у присутніх виникло бажання її прочитати. Переможницею стала родина Литвиненко з села Войнівки.

Наймасштабнішим заходом дитячо-юнацької літературної студії «Паросток» стало засідання присвячене Дню української писемності та мови. Студійці познайомилися з краєзнавцем Л.Балацьким, який представляв журнал «Землеопис» і провів слайдову мандрівку «Батьківщиною Тараса Шевченка». А працівники презентували свій бібліотечний веб-сайт.

III. Фотододаток

Книжково-ілюстративна виставка
«10 сходинок до казки»
Вільшанська районна бібліотека для дітей

Захід
у дитячому садочку «Малятко»
Голованівська районна бібліотека для дітей

«Свято сподівань та надій»

Флешмоб Малюю світ, який люблю»

Доровеличківська районна бібліотека для дітей

Свято «Хай щастю дитини не буде кінця»

Юні актори з бібліотечного театру книги «Буратіно»

Центральна міська бібліотека для дітей Кіровоградської МЦБС

Експозиційна виставка до 60-річчя бібліотеки **«Сторінки історії Добровеличківської районної бібліотеки для дітей»**

Фото вернісаж «Духовна скарбниця поколінь», до 65-річчя заснування **Гайворонської районної бібліотеки для дітей**

Виступ Н.М.Пастернак (ліворуч), заступника директора по роботі з дітьми Гайворонської РЦБС з 2004 по 2010 роки, під час святкування 65-річниці **Гайворонської районної бібліотеки для дітей**

Урок інформатики «Пошук інформації в мережі Інтернет» веде методист Ю.В.Олейніченко для користувачів з літнього оздоровчого табору при Центральній районній лікарні **Кіровоградська районна бібліотека для дорослих і дітей**

Фотороботи читачів «Бути дитиною – щастя» до Дня захисту дітей. **Компаніївська районна бібліотека для дітей**

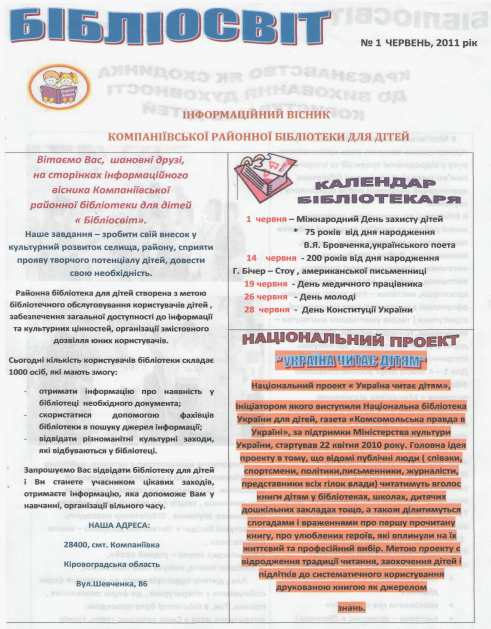

БІБЛІОСВІТ

№ 1 ЧЕРВЕНЬ, 2011 рік

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК

КОМПАНІЇВСЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Вітаємо Вас, шановні друзі, на сторінках інформаційного вісника Компаніївської районної бібліотеки для дітей « Бібліосвіт».

Наше завдання – зробити свій внесок у культурний розвиток селища, району, сприяти прояву творчого потенціалу дітей, довести свою необхідність.

Районна бібліотека для дітей створена з метою бібліотечного обслуговування користувачів дітей , забезпечення загальної доступності до інформації та культурних цінностей, організації змістовного дозвілля юних користувачів.

Сьогодні кількість користувачів бібліотеки складає 1000 осіб, які мають змогу:

- отримати інформацію про наявність у бібліотеці необхідного документа;
- скористатися допомогою фахівців бібліотеки в пошуку джерел інформації;
- відвідати різноманітні культурні заходи, які відбуваються у бібліотеці.

Запрошуємо Вас відвідати бібліотеку для дітей і Ви станете учасником цікавих заходів, отримаєте інформацію, яка допоможе Вам у навчанні, організації вільного часу.

НАША АДРЕСА:

28400, смт. Компаніївка

Кіровоградська область

Вул.Шевченка, 86

КАЛЕНДАР БІБЛІОТЕКАРЯ

1 червня – Міжнародний День захисту дітей
* 75 років від дня народження В.Я. Бровченка,українського поета
14 червня - 200 років від дня народження Г. Бічер – Стоу , американської письменниці
19 червня - День медичного працівника
26 червня - День молоді
28 червня - День Конституції України

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРОЕКТ

"УКРАЇНА ЧИТАЄ ДІТЯМ"

Національний проект « Україна читає дітям»,

Ініціатором якого виступили Національна бібліотека України для дітей, газета «Комсомольська правда в Україні», за підтримки Міністерства культури України, стартував 22 квітня 2010 року. Головна ідея проекту в тому, що відомі публічні люди (співаки, спортсмени, політики,письменники, журналісти, представники всіх гілок влади) читатимуть вголос книги дітям у бібліотеках, школах, дитячих дошкільних закладах тощо, а також ділитимуться спогадами і враженнями про першу прочитану книгу, про улюблених героїв, які вплинули на їх життєвий та професійний вибір. Метою проекту є відродження традиції читання, заохочення дітей і підлітків до систематичного користування друкованою книгою як джерелом знань.

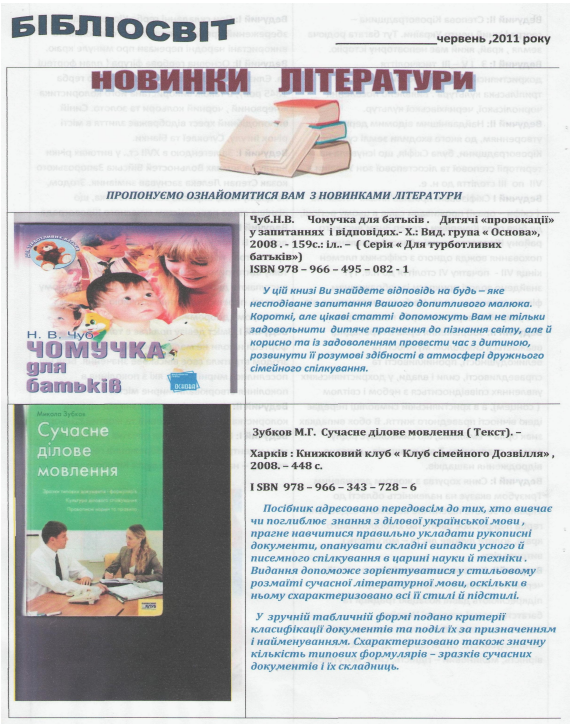

БІБЛІОСВІТ

_____червень ,2011 року

НОВИНКИ ЛІТЕРАТУРИ

ПРОПОНУЄМО ОЗНАЙОМИТИСЯ ВАМ З НОВИНКАМИ ЛІТЕРАТУРИ

Н. В. Чуб
ЧОМУЧКА для батьків

Чуб.Н.В. Чомучка для батьків . Дитячі «провокації» у запитаннях і відповідях.- Х.: Вид. група « Основа», 2008 . - 159с.: іл.. – (Серія « Для турботливих батьків»)
ISBN 978 – 966 – 495 – 082 - 1

У цій книзі Ви знайдете відповідь на будь – яке несподіване запитання Вашого допитливого малюка. Коротні, але цікаві статті допоможуть Вам не тільки задовольнити дитяче прагнення до пізнання світу, але й корисно та із задоволенням провести час з дитиною, розвинути її розумові здібності в атмосфері дружнього сімейного спілкування.

Сучасне ділове мовлення

Зубков М.Г. Сучасне ділове мовлення (Текст). – Харків : Книжковий клуб « Клуб сімейного Дозвілля» , 2008. – 448 с.

I SBN 978 – 966 – 343 – 728 – 6

Посібник адресовано передовсім до тих, хто вивчає чи поглиблює знання з ділової української мови , прагне навчитися правильно укладати рукописні документи, опанувати складні випадки усного й писемного спілкування в царині науки й техніки . Видання допоможе зорієнтуватися у стильовому розмаїтті сучасної літературної мови, оскільки в ньому схарактеризовано всі її стилі й підстилі.

У зручній табличній формі подано критерії класифікації документів та поділ їх за призначенням і найменуванням. Схарактеризовано також значну кількість типових формулярів – зразків сучасних документів і їх складниць.

Сторінки інформаційного вісника «Бібліосвіт» № 1, започаткованого у 2011 році. **Компаніївська районна бібліотека для дітей**

У бібліотеках під час літніх канікул
Новгородківська Новоархангельська районні бібліотеки для дітей

Книжкова виставка «Країна читайликів» Читальна зала влітку
Устинівська районна бібліотека для дітей

Створення символічної мапи
миру та дружби
під час інтелектуального фестивалю
«Новоукраїнська весна»
Новоукраїнська районна бібліотека для дітей

Інформаційно-етнографічний куточок
українського і болгарського народів
«Хай квітує земля України, а на ній всіх народів вінець»
Вільшанська районна бібліотека для дітей

Презентація
«Вишивана карта
Кіровоградської
області»
Бобринецька районна бібліотека для дітей

Зустріч з поетами Бобринеччини
Бобринецька районна бібліотека для дітей

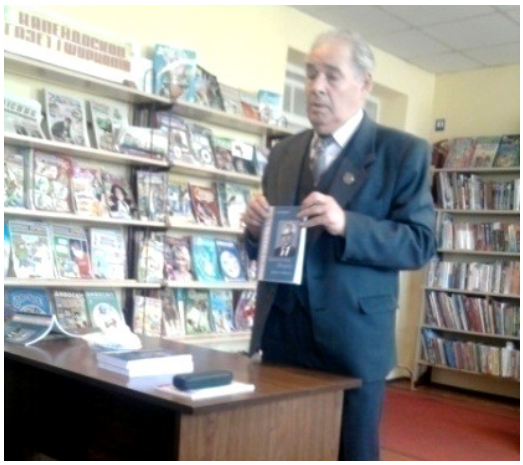

Зустріч з письменниками-земляками поетом В.Морозом та письменником В.Гараніним
Голованівська районна бібліотека для дітей

Письменниця-землячка В.Бугрій презентує свою книгу «Життя – дар божий»
Долинська районна бібліотека для дітей

Волонтер Корпусу Миру міс Джордан Мек (США) на заході «Свято європейських мов»
Маловисківська районна бібліотека

Книгу письменника-земляка
В.Бровченка «Вікнина»
презентує його брат
П.Бровченко
Маловисківська
районна бібліотека

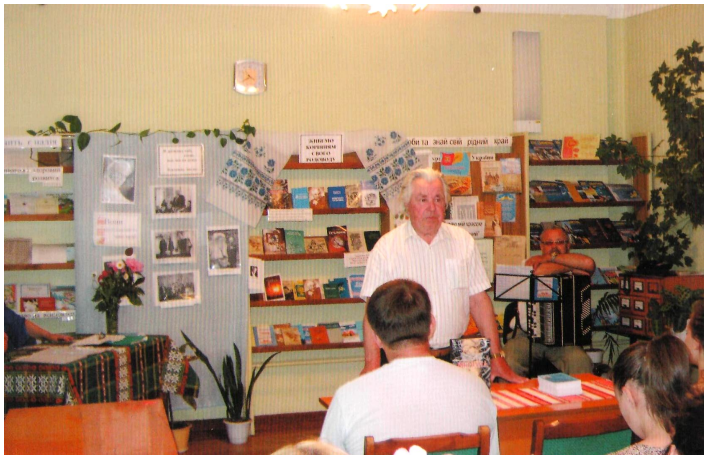

Завідуюча
відділом обслуговування дітей
І.Ф.Лобода
веде усний журнал
«Хотіла б я піснею стати…»
з нагоди 140-річниці
від дня народження Л.Українки
Маловисківська
районна бібліотека

Засідання дитячо-юнацької
літературної студії
«Паросток»
у відділі
обслуговування дітей
Олександрійська
центральна районна
бібліотека

Читачі біля улюбленої
бібліотеки сімейного читання
-
філія №18
Кіровоградська МЦБС

Учасники
районного фестивалю-конкурсу
«Проба пера»
Компаніївська районна біліотека для дітей

Виставки творчих робіт відвідувачів
Новомиргородська районна бібліотека для дітей

Роботи з паперу
користувачів
Устинівська районна бібліотека для дітей

«Літературний ярмарок»
Книги, отримані з Президентського фонду Л.Кучми
Петрівська районна бібліотека для дітей

Відкриття Інтернет-центрів,
завдяки міжнародній програмі
«Бібліоміст»
Долинська
та
Олександрівська
районні бібліотеки
для дітей

Зустріч з багатодітними сім’ями.
Виступи О.Л.Різун, заступника голови РДА та О.Г.Грек, директора районного центру соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді
Бобринецька районна бібліотека для дітей

Семінар-практикуми для сільських бібліотекарів
Устинівська
та
Петрівська
районні бібліотеки для дітей

Видання дитячих бібліотек області

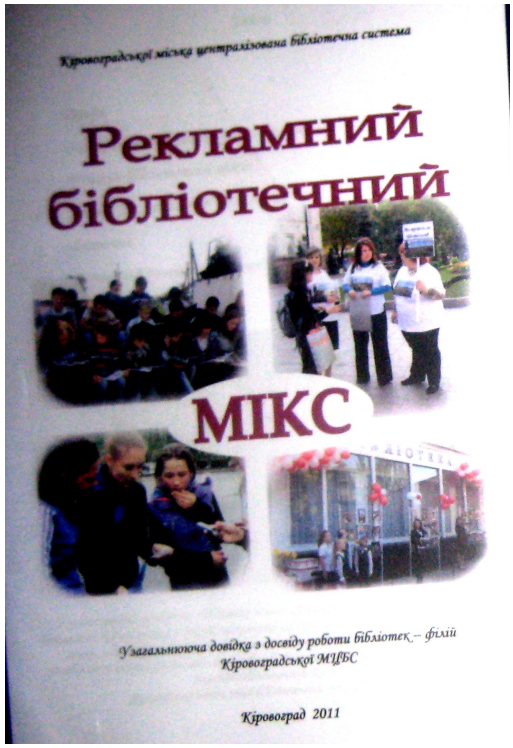

Ульяновська централізована бібліотечна ситстема.
Районна бібліотека для дітей.
"Дива треба робити своїми руками"
Гурток "Умілі руки"
м. Ульяновка
2011 р.
Ульяновська централізована бібліотечна ситстема.
Районна бібліотека для дітей.
Гурток "Друзі книги"
Олександрійська центральна районна бібліотека ім.Д.І.Чижевського
Відділ обслуговування дітей
Короткий словничок Інтернет-термінів
Олександрійська районна централізована бібліотечна система
Добронадіївська бібліотека-філія
Бібліотека дитячих мрій
(з досвіду роботи)

Відділ культури і туризму Олександрійської районної державної адміністрації
Центральна районна бібліотека ім.Д.І.Чижевського
ПРОФЕСІЙ БАГАТО Є НА СВІТІ, ЗНАЙДИ ПОКЛИКАННЯ ДУШІ
Рекомендаційний бібліографічний покажчик
Законодавча база з питань освіти
Рекомендуємо познайомитися: навчальні заклади України
Професійна освіта на Кіровоградщині
Освіта в країнах Європи
Навчання в Європі. Інтернет-ресурси
Корисні посилання. 10 порад тим, хто вступає до ВНЗ
Предметно-іменний покажчик

Відповідальна за випуск

Таїса Манжула

директор Кіровоградської обласної бібліотеки для дітей ім. А.П.Гайдара

Укладання матеріалу, комп'ютерний набір

Лариса Босюк

провідний методист

Редакція

Олена Ліпей

заступник директора з наукової роботи

Наша адреса

вул. Шевченка, 5/22,

обласна бібліотека

для дітей ім. А.П. Гайдара

м. Кіровоград,

Україна

25006

Телефон: (0522) 22-55-24

Телефон / факс: 22-45-85

E-mail: odbgaydar@shtorm.com
metodgaydar@mail.ru